

Trẻ em trong thảm họa- Trò chơi và hướng dẫn khuyến khích thanh thiếu niên tham gia giảm thiểu rủi ro

Chương trình Nghị sự Toàn cầu của Hiệp Hội Chữ Thập Đỏ và Trăng Lưỡi Liềm Đỏ Quốc Tế (2006-2010) (dưới đây gọi tắt là Hiệp Hội).

Trong vòng năm tới, các nỗ lực tập thể của Hiệp Hội nhằm đạt được các mục tiêu và ưu tiên dưới đây:

Các mục tiêu:

Mục tiêu 1: Giảm số lượng tử vong, thương vong và những ảnh hưởng do thiên tai.

Mục tiêu 2: Giảm số lượng tử vong, bệnh tật và những ảnh hưởng do bệnh dịch và các tình huống y tế khẩn cấp công cộng.

Mục tiêu 3: Nâng cao năng lực của cộng đồng địa phương, tổ chức xã hội dân sự, và của Chữ Thập đỏ Trăng lưỡi liềm đỏ để giải quyết những tình huống dễ bị tổn thương khẩn thiết nhất.

Mục tiêu 4: Thúc đẩy sự tôn trọng sự khác biệt và phẩm giá con người. Giảm thiểu sự thành kiến, phân biệt đối xử và sự loại trừ xã hội.

Ưu tiên:

Nâng cao năng lực của Hiệp Hội tại địa phương, khu vực và quốc tế để ứng phó được với thảm họa và các tình huống y tế khẩn cấp công cộng.

Tăng cường các hành động của Hiệp Hội với các nhóm cộng đồng dễ bị tổn thương trong các lĩnh vực thúc đẩy sức khỏe, ngăn ngừa bệnh dịch và giảm thiểu rủi ro thảm họa.

Tăng cường đáng kể chương trình phòng chống và tuyên truyền tư vấn HIV/AIDS.

Đổi mới tuyên truyền tư vấn về các vấn đề nhân đạo ưu tiên, đặc biệt là đấu tranh chống lại sự không khoan dung, xúc phạm và phân biệt đối xử, và khuyến khích giảm thiểu rủi ro thảm họa.

© Hiệp Hội Chữ Thập Đỏ và Trăng Lưỡi Liềm Đỏ Quốc Tế

Bất kỳ phần nào của cuốn sách này đều có thể được đánh máy lại, sao chụp và dịch sang các ngôn ngữ khác hoặc áp dụng nhằm đáp ứng các nhu cầu của địa phương mà không cần có sự xin phép trước với Hiệp Hội Chữ Thập Đỏ và Trăng Lưỡi Liềm Đỏ Quốc tế, nhưng cần cung cấp rõ nguồn tư liệu.

- Các bản đồ sử dụng trong tài liệu không phản ánh quan điểm của chúng tôi về biên giới lãnh thổ các nước.

- Ảnh bìa: Hội CTĐ Indonesia và Myanmar

2008

Hiệp Hội CTĐ và Trăng Lưỡi Liềm Đỏ Quốc Tế
Văn phòng khu vực Đông Nam Á

Mục lục

Phần 1- Phương pháp Giáo dục không chính quy và Giảm thiểu rủi ro thảm họa- Hướng dẫn dành cho Hội CTĐ- TLLĐ trong việc tham gia có hiệu quả	3
Chương 1: Giới thiệu	3
Chương 2: Hội Quốc gia, các tổ chức khác và giáo dục không chính quy về giảm thiểu rủi ro thảm họa.	6
Chương 3: Động cơ và thách thức đối với giáo dục không chính quy về giảm thiểu rủi ro thảm họa.	10
Chương 4: Những câu chuyện từ thực tế: Ấn Độ và Việt Nam.	14
Chương 5: Hoạt động – Giáo dục không chính quy và giảm thiểu rủi ro thảm họa.	21
Chương 6: Sự tham gia hiệu quả của Thanh niên	21
Chương 7: Giáo dục không chính quy về giảm thiểu rủi ro thảm họa cho người lớn	22
Chương 8: Hội Quốc gia, Khung hành động Hyogo và giáo dục không chính quy về giảm thiểu rủi ro thảm họa.	23
Chương 9: Phương hướng– Thông điệp dành cho các Hội Quốc gia.	25
Phần 2 – Học an toàn, thực hành an toàn: Hướng dẫn và các trò chơi dành cho Giáo dục và Giảm thiểu rủi ro thảm họa	29
Chương 1: Hướng dẫn về sử dụng các trò chơi và các hoạt động về Giảm thiểu rủi ro thảm họa.	29
Chương 2: Những trò chơi nhanh và các hoạt động đơn giản dành cho giáo dục không chính quy về giảm thiểu rủi ro thảm họa.	32
Chương 3: Những trò chơi và hoạt động đòi hỏi nhiều thời gian hơn trong giáo dục không chính quy về giảm thiểu rủi ro thảm họa.	34
Chương 4: Thư viện tài liệu tham khảo thêm	37

Các từ viết tắt

CTĐ	Chữ thập đỏ
CTĐ và	
TLLĐ QT	Chữ thập đỏ và Trăng lưỡi liềm đỏ Quốc tế
DRR	Giảm thiểu rủi ro thảm họa
TTDBTT	Tình trạng dễ bị tổn thương
VCA	Đánh giá tình trạng dễ bị tổn thương và khả năng
TTN	Thanh thiếu niên
UN ISDR	Cơ quan Chiến lược quốc tế về giảm thiểu rủi ro của Liên Hợp quốc
UNESCO	Tổ chức Hợp tác về Khoa học và Giáo dục của Liên Hợp quốc
ADPC	Trung tâm Phòng ngừa thảm họa Châu Á

Phần 1 Giáo dục không chính quy và Giảm thiểu rủi ro thảm họa: Hướng dẫn dành cho Hội CTĐ- TLLĐ về sự tham gia hiệu quả

Ưu tiên của hướng dẫn này là nhằm hỗ trợ các Hội CTĐ- TLLĐ Quốc gia trong khu vực tham gia có hiệu quả trong các sáng kiến về giáo dục liên quan đến Giảm thiểu rủi ro thảm họa. Hướng dẫn này có tác dụng thúc đẩy các sáng kiến phù hợp trong khu vực, xác định vai trò và trách nhiệm của các cấp Hội và khuyến khích đẩy mạnh các hoạt động giáo dục về giảm thiểu rủi ro thảm họa một cách có hiệu quả hướng tới trẻ em và thanh niên. Ngoài ra, hướng dẫn này còn hướng đến đối tượng tham gia là người lớn. Hơn nữa, các hoạt động giáo dục không chính quy cũng có thể được sử dụng để hỗ trợ các hoạt động chính quy, ví dụ như thúc đẩy chiến dịch an toàn trường học.

Chương 1: Giới thiệu

Quản lý kiến thức và giáo dục có thể giúp cộng đồng nằm trong những khu vực có nguy cơ cao có những kiến thức tốt hơn về những phương pháp đối phó với những rủi ro. Giáo dục đã được công nhận là một yếu tố căn bản trong phát triển bền vững và có liên kết chặt chẽ với chiến lược giảm thiểu rủi ro thảm họa, vì thông qua giáo dục làm thay đổi nhận thức và thay đổi hành vi trong tiến trình hướng tới xây dựng một cộng đồng an toàn hơn và có khả năng phục hồi nhanh hơn sau thảm họa.

Hơn nữa, trường học và cơ sở giáo dục an toàn khỏi những rủi ro khi có thảm họa xảy ra có vai trò hết sức quan trọng trong việc giảm thiểu số người tử vong. Do vậy, giảm thiểu rủi ro thảm họa (sau đây được viết tắt là DRR) trên nhiều phương diện khác nhau là mấu chốt của toàn bộ tiến trình “xây dựng cộng đồng an toàn hơn và có khả năng phục hồi nhanh hơn”, thậm chí ngay cả những nước có nguồn tài chính hạn chế cũng có thể đáp ứng tốt nhu cầu của người dân bằng cách xây dựng cơ sở hạ tầng cho những cơ sở giáo dục, đào tạo như trường học kiên cố và vững chắc có thể chống đỡ được với thảm họa thiên nhiên và thảm họa công nghệ.

Dưới đây là bốn lĩnh vực ưu tiên được đề cập trong Chương trình hành động Băng- Cốc, là kết quả của Hội thảo Khu vực Châu Á Thái Bình Dương về Giáo dục trong trường học và DRR tổ chức tại thủ đô Băng Cốc, Thái Lan năm 2007, như sau:

Giáo viên có vai trò quan trọng để truyền tải các thông điệp chính và kiến thức về DRR cho trẻ em ở huyện Wayo, tỉnh Nam Sulawesi - Indonesia

1. Lồng ghép DRR vào giáo dục trường học
2. Tăng cường giáo dục DRR hướng tới cộng đồng an toàn và phục hồi nhanh sau thảm họa.
3. Trường học an toàn hơn
4. Nâng cao năng lực cho trẻ em về DRR

*Thông qua trò chơi học sinh học về hiểm họa và rủi ro ở địa phương
Ảnh: CTD Indonesia*

Trong khi ưu tiên số 1 và số 3 cần có sự tham gia vào các hoạt động liên quan tới giáo dục chính quy, những hoạt động này có thể hỗ trợ cho những sáng kiến giáo dục không chính quy về DRR và những sáng kiến này là yếu tố căn bản của việc thực hiện các ưu tiên số 2 và số 4. Phương thức tiến hành mà Chương trình Hành động Băng- Cốc nhấn mạnh là: giáo trình giảng dạy; an toàn trường học và nâng cao năng lực cho cộng đồng và trẻ em (bao gồm cả những nhóm như trẻ em có nhu cầu đặc biệt và trẻ em không đến trường) có một cách tiếp cận toàn diện và dựa vào quyền trẻ em.

An toàn hoặc ngăn ngừa?

Nói đến thảm họa thông thường người ta nói đến nhu cầu thiết lập một “văn hóa ngăn ngừa”, có nghĩa là chúng ta nên đảm bảo những nỗ lực của chúng ta tập trung vào phòng ngừa và giảm thiểu thảm họa trước khi chúng xảy ra. Điều này có nghĩa là thay đổi những thói quen/hành vi của chúng ta đã hình thành trước đây khi chỉ tập trung vào ứng phó và phục hồi thảm họa mà thiếu trọng tâm vào việc ngăn ngừa hiểm họa trở thành thảm họa (trong trường hợp có thể) hoặc chí ít là giảm thiểu tác hại của chúng.

Tuy nhiên, trong vấn đề giáo dục và DRR, một điều cũng quan trọng đối với chúng ta đó là nói về sự hình thành một “văn hóa an toàn”. Điều này đặc biệt quan trọng khi nói về giáo dục cho thanh niên và trẻ em vì xây dựng một văn hóa an toàn đảm bảo rằng chúng ta có cân nhắc tới việc làm thế nào để tạo ra những khu vực sinh hoạt cho trẻ em càng an toàn càng tốt. Trong khuôn khổ của DRR, điều này không có nghĩa là chỉ đề cập đến trẻ em trong các diễn đàn mà phải tiến hành các hoạt động cần thiết để bảo vệ chúng ở cộng đồng nơi các em sinh sống và trường học, sân chơi v.v.v. Xây dựng một văn hóa an toàn đảm bảo rằng chúng ta không chỉ thay đổi về nhận thức về rủi ro mà còn tích cực hoạt động để bảo vệ trẻ em.

Giáo dục về DRR là gì?

Giáo dục chính quy

Là chương trình bao gồm giáo trình giảng dạy chính quy của trường học có đề cập đến (i) xác định và tìm hiểu về những rủi ro và những liên quan của rủi ro đến phát triển bền vững, (ii) học về những biện pháp giảm thiểu rủi ro; và (iii) học về phòng ngừa và ứng phó với thảm họa.

Đối với mục đích của hướng dẫn này, thuật ngữ “giáo dục không chính quy” được sử dụng vì chúng thường đề cập đến các hoạt động và nội dung mang ít tính quy tắc/luật lệ so với giáo dục chính quy. Thuật ngữ giáo dục không chính quy, trong hướng dẫn này, bao gồm tất cả các hoạt động giáo dục được tổ chức ngoài hệ thống giáo dục chính quy thông thường và có thể mang tính linh hoạt gồm cả hoạt động giáo dục không chính quy và giáo dục có sự tham gia. Các hoạt động giáo dục không chính quy có thể là những hoạt động có cấu trúc (thảo luận nhóm thanh niên) và cũng có thể là những hoạt động mang tính sáng tạo (các vở kịch đối thoại). Do vậy, những hoạt động này sẽ càng có tính hiệu quả cao hơn nếu chúng được duy trì thường xuyên (với một cộng đồng dân trong một khoảng thời gian thích hợp, ví dụ như hoạt động của nhóm tình nguyện viên quản lý thảm họa tại cộng đồng), những hoạt động này cũng có thể dưới dạng các sự kiện đơn lẻ (ví dụ như hội thảo dành cho thanh niên về quản lý thảm họa).

Giáo dục không chính quy

Là một quá trình tiến hành các chiến dịch nâng cao nhận thức, hướng tới cộng đồng số đông dân cư (bao gồm cán bộ, công chức, nông dân, công nhân, những nhà hoạch định chính sách, v.v.v) kèm theo các thông điệp liên quan đến giảm thiểu thảm họa và đồng thời khuyến khích mỗi cá nhân, mỗi gia đình, mỗi cộng đồng tiến hành các hoạt động cần thiết để giảm thiểu tác động của thảm họa, có thể lồng ghép vào chương trình xây dựng gia đình văn hoá, làng văn hoá hoặc các hoạt động ngoại khoá ở trường học.

Tuyên truyền nâng cao nhận thức và giảng dạy về xây dựng an toàn cho các nhà thầu xây dựng (công ty xây dựng hoặc các đội xây dựng ở địa phương) là hết sức cần thiết nhằm duy trì những sáng kiến giảm thiểu thảm họa tại cộng đồng đặc biệt trong lĩnh vực xây dựng.

Chương trình Hành động Băng-Cốc tạo thêm động lực thúc đẩy cho tiến trình đối thoại liên quan đến quyền và rủi ro của thanh niên và trẻ em, trong bối cảnh thiên tai, thảm họa ngày càng tăng cả về tần suất và mức độ thiệt hại. Một số các tổ chức, trong đó có tổ chức Cứu trợ Trẻ em, đã và đang tăng cường các hoạt động DRR lấy trẻ em làm trọng tâm nhằm củng cố quyền và nhận thức của trẻ em trong việc quản lý rủi ro tại cộng đồng. Trong khi nhiều quốc gia tại Đông Nam Á đã và đang theo đuổi các sáng kiến DRR tại cấp quốc gia và một số nước đang thực hiện chương trình DRR lấy trẻ em làm trọng tâm và tiến trình này đang được thực hiện ở mức độ còn rất hạn chế trong khi đó mức độ thường xuyên và sự khốc liệt của rủi ro thảm họa lại đang có xu thế tăng theo cấp số nhân trên toàn thế giới. (theo Scheuren 2008, OFDA/CRED 2008).

Nhu cầu cấp bách hiện nay là củng cố năng lực của các bên liên quan, bao gồm các Bộ, ban, ngành thuộc Chính phủ, Hiệp Hội CTĐ và TLLĐ Quốc tế (sau đây gọi tắt là Hiệp Hội), Hội

Quốc gia và các đối tác liên quan khác, để thúc đẩy các hoạt động DRR hướng tới thanh niên và trẻ em. Để các hoạt động này thực sự có hiệu quả, chúng ta cần thực hiện các sáng kiến giáo dục cả chính quy, ví dụ như đưa các hoạt động DRR vào trong giáo trình chính quy và các hoạt động không chính quy, ví dụ như những hoạt động có sự tham gia của mạng lưới thanh niên và tình nguyện viên (TNV). Các hoạt động này cần có tính liên tục, sáng tạo, và trọng tâm đồng thời coi đó là một hợp phần không thể thiếu được trong tiến trình xây dựng cộng đồng an toàn hơn và có tính phục hồi nhanh. Các hoạt động cần được phát triển theo hướng dễ tiếp cận với trình độ học vấn, khả năng tiếp thu của thanh niên và trẻ em, mặt khác cần cân nhắc đến yếu tố về ngôn ngữ và phong tục tập quán, đặc biệt là đối với các dân tộc ít người.

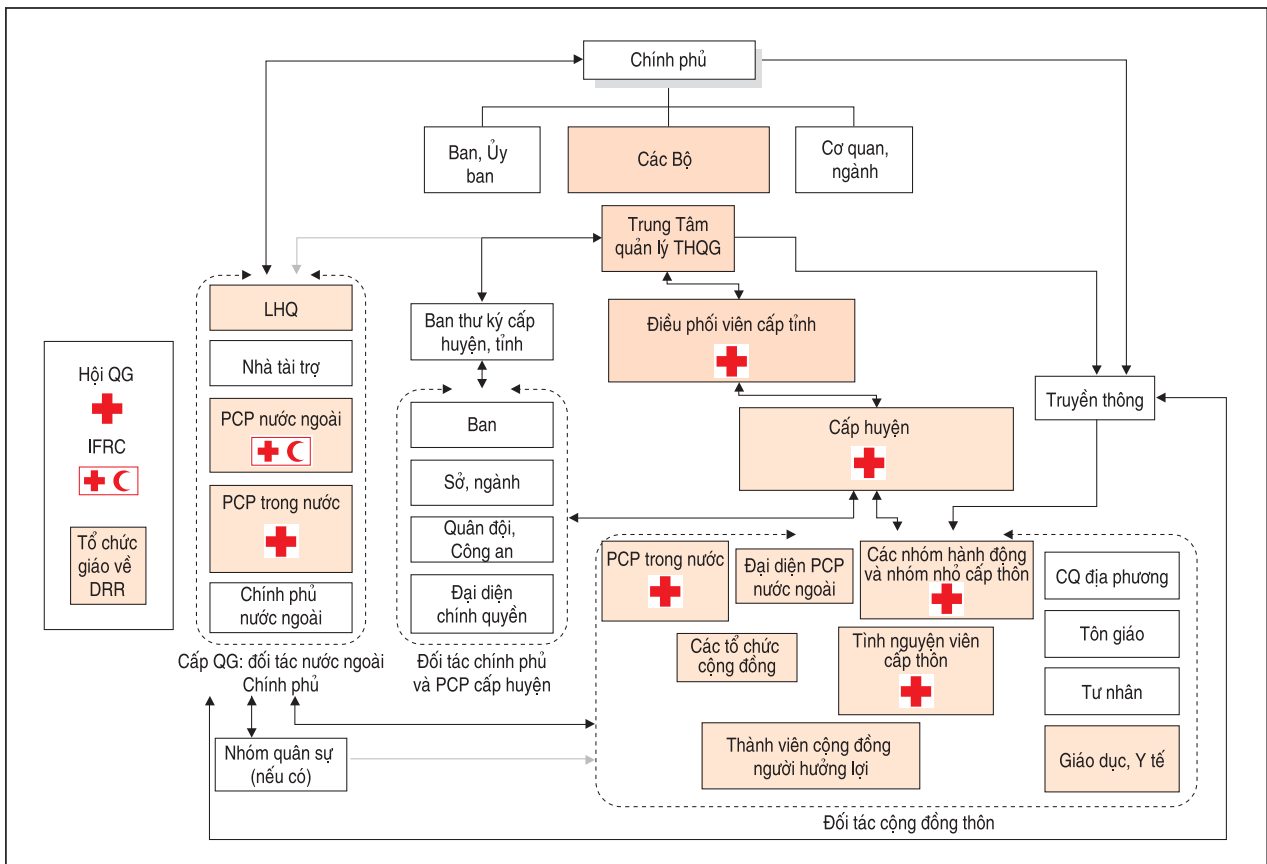
Chương 2: Hội Quốc gia, các đối tác khác và giáo dục không chính quy về DRR

Ở cấp Trung ương Hội

Ở cấp Trung ương Hội thường có các phòng, ban khác nhau như: Công tác xã hội, Thanh niên/Tình nguyện viên, Quản lý thảm họa, Phát triển tổ chức/Tổ chức Cán bộ, Gây Quỹ và Chăm sóc sức khỏe đều có những vai trò nhất định trong tiến trình DRR. Vì vậy, mỗi Hội Quốc gia nên xác định một phòng, ban cụ thể nào đó làm nòng cốt thực hiện các hoạt động này và điều phối lồng ghép với các phòng, ban khác tùy vào hoạt động cụ thể. Cách thức điều phối có thể là thành lập một ban chỉ đạo và họp định kỳ để thảo luận tiến trình và lập kế hoạch thực hiện các hoạt động DRR, hoặc thiết lập một nhóm hành động để chia sẻ thông tin về những sáng kiến thông qua hệ thống thư điện tử. Cả hai cách thức trên đều cần có ít nhất một cá nhân có trách nhiệm làm đầu mối liên lạc và chia sẻ thông tin về các hoạt động liên quan đến DRR.

Trung ương Hội (thường là Ban Quản lý thảm họa) còn có trách nhiệm điều phối các hoạt động về DRR với các Hội CTĐ Quốc gia khác và các đại diện trong nước, khu vực của Hiệp hội, để đảm bảo chương trình có sự bền vững và hiệu quả tốt nhất. Mặt khác, khi các tỉnh, thành Hội có mối quan hệ đối tác về DRR với các tổ chức khác ngoài phong trào CTĐ- TLLĐ thì cũng nên chủ động chia sẻ thông tin đó với TW Hội để có thông tin điều phối chung.

Với mạng lưới tình nguyện viên rộng khắp trên toàn thế giới, Hội CTĐ có thể đóng vai trò trong việc tuyên truyền vận động cho hoạt động giáo dục và DRR, và đảm bảo những nỗ lực này là có tính bền vững và lồng ghép hợp lý. Mặt khác, Hội CTĐ có thể tham gia tích cực vào các đối thoại, các mạng lưới, các nhóm hành động, và các thảo luận về phát triển chính sách tại cấp quốc gia, để đảm bảo giáo dục về DRR được đưa vào trong kế hoạch hoạt động ở các cấp. Vai trò của Hội có thể bao gồm tuyên truyền vận động cho việc giáo dục về DRR để được công nhận ở cấp quốc gia như là những sáng kiến hỗ trợ phát triển bền vững. Hội cũng có thể sử dụng vai trò này để làm rõ hơn hoạt động DRR có đóng góp gì cho các mục tiêu phát triển thiên niên kỷ (MDGs), cũng như là một phần chính trong tiến trình đóng góp của quốc gia vào các mục đích của Khung Hành động Hyogo (HFA).

Hình 1: Luồng ảnh hưởng của các đối tác về DRR ở cấp quốc gia khu vực ĐNA.

Những đề xuất cho Trung ương Hội:

1. Xác định và cử một đầu mối liên lạc chịu trách nhiệm về các hoạt động DRR ở TW Hội. Đầu mối đó phải được thông báo bằng văn bản cho các phòng, ban liên quan, đồng thời có trách nhiệm chủ động phối kết hợp với các phòng, ban khác của Hội khi có nhu cầu.
2. Thành lập Ban Điều hành để thường xuyên thảo luận về chương trình và kế hoạch liên quan đến DRR (trong trường hợp Hội cam kết thực hiện hoạt động giáo dục về DRR thì cần phải cân nhắc đến năng lực cũng như nguồn lực của Hội. Lưu ý là mời Ban Thanh thiếu niên- Tuyên truyền tham gia vào Ban điều hành này).
3. Hội có thể tham gia vào các đối thoại cũng như là các diễn đàn, mạng lưới, nhóm hành động, biên soạn chính sách về giáo dục DRR ở cấp quốc gia, cùng với Ban Chỉ đạo PCLB TW và Bộ Giáo dục và Đào tạo.
4. Tuyên truyền vận động cho giáo dục về DRR được coi như là một quá trình hỗ trợ cho các mục tiêu của phát triển bền vững, Mục tiêu phát triển thiên niên kỷ, và các mục tiêu của Khung Hành động Hyogo.
5. Tập trung vào các hoạt động giáo dục không chính quy về DRR cần phối kết hợp với các tổ chức khác có các hoạt động về trẻ em, thanh niên thực hiện trong và ngoài trường học.
6. Tùy từng trường hợp cụ thể, cần cân nhắc đến khả năng nhân rộng và phổ biến hoạt động giáo dục về DRR cho người lớn.

Ở cấp tỉnh, thành và quận, huyện

Cấp tỉnh, thành và quận, huyện Hội là những thành phần cơ bản của việc thực hiện các hoạt động DRR ở địa phương mình. Đối với hoạt động giáo dục về DRR, các cấp Hội này cùng với cấp xã, phường có thể tăng cường các hoạt động tại cấp cộng đồng, chia sẻ thông tin về các hoạt động, bài học kinh nghiệm với các tỉnh, huyện bạn cũng như TW Hội, đồng thời đánh giá và phân tích nhu cầu để đưa ra thảo luận sự trợ giúp, biện pháp can thiệp ở cấp TW cũng như cấp tỉnh, thành phố.

Đề xuất cho cấp tỉnh, thành và huyện Hội:

- 1. Thường xuyên cập nhật và chia sẻ thông tin về các hạt động DRR nói chung và giáo dục về DRR với mạng lưới các cơ quan và tổ chức liên quan ở cấp tỉnh và huyện cũng như chia sẻ thông tin cho TW Hội.*
- 2. Cử đại diện hoặc người chịu trách nhiệm chính về hoạt động này và thông báo rộng rãi cho cả TW Hội và cấp Hội ở cơ sở để liên hệ, tham vấn khi cần thiết.*
- 3. Tham mưu cho các cấp chính quyền ở địa phương về công tác tổ chức thực hiện đồng thời tranh thủ sự ủng hộ và tham gia vào công tác điều hành và hoạch định chính sách ở địa phương, trong đó nêu cao vai trò tham gia và vị trí của Đoàn thanh niên ở cấp tỉnh, huyện trong hoạt động giáo dục không chính quy này.*
- 4. Tổ chức họp liên ngành giáo dục, Đoàn thanh niên, CTĐ, Phụ nữ v.v.v để bàn về cơ chế phối hợp, lập kế hoạch hành động cụ thể cũng như phân công theo dõi, giám sát và đánh giá tính hiệu quả của hoạt động ở cấp cộng đồng và trường học.*

Ở cấp xã, phường và tình nguyện viên CTĐ

Ở cấp xã, phường là nơi có mạng lưới người tình nguyện lớn nhất (bao gồm: tình nguyện viên CTĐ, và đại diện của thanh niên, là lực lượng có truyền thống tham gia tích cực vào các hoạt động ứng phó thảm họa). Nên thành lập một Nhóm hành động ở cấp thôn, bản (nếu chưa có), với sự lãnh đạo và/hoặc tham gia của cấp Hội ở cơ sở, để hỗ trợ công tác điều phối các hoạt động DRR. Nhóm hành động này cần tham gia tích cực vào các hoạt động giáo dục DRR, để đảm bảo tính phù hợp và thiết thực với từng vùng, miền, văn hoá, phong tục tập quán đồng thời tính bền vững được duy trì khi hoạt động thực sự có tác động trong việc thay đổi nhận thức và hành vi trong cộng đồng dân cư.

Đại diện của CTĐ trong các nhóm hành động này có thể truyền đạt lại những kiến thức và phản hồi về những sáng kiến của địa phương cho cấp huyện hoặc tỉnh, thành Hội. Đại diện CTĐ cấp xã cũng có thể tham gia vào đánh giá tình trạng dễ bị tổn thương (TTDBTT) và Khả năng (KN), và các hoạt động DRR cũng như vẽ bản đồ rủi ro tại cấp cộng đồng. CTĐ xã, phường có vai trò rất quan trọng trong việc tuyên truyền và vận động trẻ em và thanh niên tham gia vào các hoạt động này ở địa phương, dưới dạng tổ chức các hoạt động giáo dục cả chính quy và không chính quy. Trong trường hợp cần thiết và phù hợp có thể mời người lớn tham gia các hoạt động không chính quy này.

Những đề xuất cho cấp Hội ở xã, phường:

- 1. Cử đại diện CTĐ tham gia vào các nhóm hành động về DRR tại cấp cơ sở.*
- 2. Tuyên truyền các hoạt động giáo dục không chính quy về DRR cho các nhóm hành động và các tổ chức khác và hỗ trợ sự tham gia của các mạng lưới thanh niên và tình nguyện viên CTĐ.*
- 3. Hỗ trợ sự tham gia của thanh niên và trẻ em trong đánh giá TTDBTT và KN tại cộng đồng và các hoạt động khác liên quan tới DRR, như là một thành tố của những nỗ lực giáo dục không chính quy về DRR và khuyến khích sự tham gia của người lớn trong các hoạt động tương tự.*
- 4. Tiếp thu những bài học kinh nghiệm, điển hình hay, mô hình sáng tạo ở cấp trên và phổ biến cũng như áp dụng có sáng tạo tại địa phương mình.*

Hoạt động dành cho các cấp Hội:

Những hoạt động gợi ý dưới đây nên được cân nhắc đối với các cấp Hội trong việc thúc đẩy hoạt động giáo dục DRR không chính quy. Tuy nhiên, công tác điều phối giữa các cấp cho cụ thể từng hoạt động cần có sự phối hợp chặt chẽ tránh sự trùng lặp, đồng thời nâng cao năng lực cho từng cấp Hội để đáp ứng kịp với nhu cầu thực tế của cộng đồng trong hoạt động này.

Những hoạt động nòng cốt mà CTĐ có thể thực hiện để tuyên truyền cho giáo dục không chính quy về DRR là:

- Đào tạo, tập huấn (tập huấn viên/hướng dẫn viên/giáo viên, người phụ trách công tác thanh niên, TNV, và thanh thiếu niên)*
- Hướng dẫn thanh niên, người lớn và TNV lập kế hoạch chương trình giáo dục DRR tại trường học và cộng đồng.*
- Phối kết hợp với các đối tác về DRR chia sẻ và học tập những bài học kinh nghiệm trong quá khứ, sử dụng tốt nhất các nguồn lực và tránh sự chồng chéo.*
- Tham gia vào các đối thoại về DRR ở tất cả các cấp*
- Lồng ghép các hoạt động ưu tiên về giáo dục DRR vào kế hoạch DRR của địa phương*
- Vận động nhằm thúc đẩy và duy trì các hoạt động giáo dục chính quy và không chính quy về DRR tại tất cả các cấp.*
- Hỗ trợ việc lồng ghép chương trình giảng dạy về DRR trong các trường học đồng thời tiến hành song song các hoạt động giáo dục không chính quy cho trẻ em và thanh niên tại cộng đồng.*
- Thường xuyên theo dõi và giám sát tính hiệu quả của các hoạt động giáo dục không chính quy về DRR.*
- Chia sẻ các bài học kinh nghiệm từ việc thực hiện các hoạt động giáo dục không chính quy về DRR.*

Chương 3: Những động cơ và thách thức đối với giáo dục không chính quy về DRR

“Văn hóa an toàn và có khả năng phục hồi nhanh đòi hỏi khả năng nhận thức về rủi ro của đại bộ phận dân cư và sẵn sàng tiến hành các biện pháp giảm nhẹ có sự tham gia. Giáo dục về quản lý DRR có tác dụng làm thay đổi nhận thức về rủi ro” (GTZ 2007).

Thông tin cơ bản và động cơ

Thảm họa có những ảnh hưởng đến thể chất, học tập, kinh tế và tâm lý tới trẻ em và thanh niên. Thảm họa có thể lấy đi sinh mạng và phá hủy cơ sở hạ tầng, làm gián đoạn quá trình học tập, có trường hợp buộc trẻ em phải bỏ học để trợ giúp gia đình sau khi thảm họa xảy ra và cũng có nhiều trường hợp trẻ em phải chịu đựng những khó khăn lâu dài về tâm lý khi phải đương đầu với những gì các em đã phải trải qua.

Theo Briceno (2008), giáo dục về rủi ro thảm họa tập trung vào hai mục đích chính:

1. Nâng cao nhận thức và củng cố kiến thức về các tình huống thảm họa, do vậy nâng cao khả năng và đồng thời trao quyền cho cộng đồng trong việc thực hiện các quyết định này để giảm thiểu TTDBTT của họ đối với các thảm họa và xây dựng một văn hóa ngăn ngừa, và:
2. Bảo vệ tài sản giáo dục, bao gồm trẻ em, cơ sở vật chất của nhà trường, và kiến thức. Để nhận biết được những mục đích này, cần thực hiện đồng thời các sáng kiến về giáo dục không chính quy và chính quy.

Những mục đích này cần được mở rộng để bảo vệ quá trình học tập của trẻ em, ví dụ như giáo viên và khu vực cơ sở hạ tầng thiết yếu của trẻ em bao gồm trường học, sân chơi và nhà ở.

Các hoạt động giáo dục không chính quy có thể do các nhóm thanh niên và mạng lưới TNV đảm nhận, với sự hỗ trợ của nhà trường và các tổ chức khác, và có thể bao gồm nhiều hoạt động khác nhau (ví dụ như thực hành diễn tập, kỹ năng đóng kịch, ngày hội DRR), các tài liệu tuyên truyền (các bài báo, truyện tranh hoặc sách) và các phương tiện thông tin khác (TV, đài). Những phương tiện và hoạt động nêu trên có thể là “chất xúc tác ban đầu” hay nói cách khác là “vạn sự khởi đầu nan” đối với giáo dục không chính quy về DRR và được các tổ chức và cộng đồng đánh giá cao vì tính sáng tạo, thư giãn và uyển chuyển. Giáo dục không chính quy đồng thời còn là cơ hội giới thiệu và chia sẻ những kiến thức có tính truyền thống (câu chuyện và các giá trị mang tính tâm linh) trong tiến trình DRR, vì vậy cần tăng cường cả tính hiệu quả và tính nhân rộng khi tiến hành các hoạt động giáo dục về DRR.

Các sáng kiến giáo dục không chính quy không có giới hạn đối với nhóm trẻ em trong trường học, thời gian biểu của nhà trường, thời gian rảnh rỗi trong nhà trường và mối quan tâm của giáo viên. Các sáng kiến này sẽ giúp các em đam mê và say sưa khi tham gia các hoạt động về DRR. Chúng ta phải cùng thừa nhận rằng, trẻ em và thanh niên có khả năng tiếp thu rất nhanh, đồng thời họ là những nhà truyền thông tích cực và có khả năng nhân rộng rất nhanh. Tuy nhiên, hoạt động giáo dục không chính quy này không nên giới hạn tới

giới trẻ như đã nêu ở trên mà cần phổ biến rộng rãi cho các thành viên khác trong cộng đồng thông qua đối thoại, diễn đàn, hội thảo cũng như các hoạt động cụ thể tại thực địa như vẽ bản đồ hiểm họa, TTDBTT v.v.v. Khuyến khích trẻ em tham gia vào trong quá trình hoạch định chính sách, quyết định, chia sẻ thông tin cũng như nói lên tâm tư, nguyện vọng của mình tại một số cuộc họp ở địa phương là một sự cố vũ, động viên và khích lệ to lớn trong việc nhân rộng hoạt động giáo dục về DRR ở địa phương.

Trong khu vực châu Á, đã có rất nhiều nỗ lực và sáng kiến dành cho sự tham gia của trẻ em và thanh niên vào các hoạt động DRR ví dụ như vẽ bản đồ hiểm họa, TTDBTT cũng như lập kế hoạch DRR ở cấp trường học, cấp cộng đồng. Để có hiệu quả cao hơn, các cấp Hội, phối hợp với các tổ chức khác, cần tăng cường hoạt động tuyên truyền và nâng cao nhận thức cũng như khả năng cho nhóm đối tượng này. Tuy nhiên, các cấp Hội cũng phải thừa nhận rằng tăng cường mức độ tham gia và quan tâm của trẻ em và thanh niên trong các hoạt động giáo dục không chính quy về DRR không có nghĩa là chỉ gói gọn trong nhóm đối tượng này mà còn nhận được sự trợ giúp tích cực của các bên liên quan, bao gồm TNV, lãnh đạo cộng đồng, giảng viên, giáo viên, người hướng dẫn và cha, mẹ, phụ huynh.

Sự tham gia của trẻ em và thanh niên trong các hoạt động giáo dục không chính quy về DRR nên trở thành một kế hoạch dài hạn trong tiến trình DRR, chứ không phải là một quá trình ngắn hạn hoặc một sự kiện đơn lẻ. Nếu thành công, giáo dục về DRR góp phần đáng kể trong việc giảm mức độ dễ bị tổn thương của trẻ em và thanh niên, và hơn nữa là nâng cao khả năng phục hồi của cộng đồng, vì vậy hoạt động này có vai trò quan trọng đóng góp vào tiến trình thực hiện Khung hành động Hyogo và các Mục tiêu phát triển thiên niên kỷ.

*Thanh thiếu niên
CTĐ tham gia quay
phim về biến đổi khí
hậu Indonesia*

Những thách thức

Thách thức cơ bản đối với sự thành công của giáo dục không chính quy về DRR đó là tính bền vững. Tính bền vững sẽ bị hạn chế nếu thiếu một số yếu tố dưới đây:

- Nguồn kinh phí lâu dài cho hoạt động giáo dục.
- Thông tin (tính thường xuyên, khoảng thời gian, mức độ tham gia, địa bàn và cộng đồng tham gia, cũng như các thông tin về thanh niên và trẻ em như lứa tuổi và trình độ học vấn và môi trường xã hội của các em).
- Giám sát, phản hồi và đánh giá về sự hiệu quả và các đầu ra của các dự án ở cả mức độ rủi ro và mức độ kiến thức.
- Triển khai các hoạt động mới hướng tới cộng đồng và các nhóm có nhu cầu đặc biệt (trẻ em lang thang cơ nhỡ, khuyết tật v.v.v) ở nơi mà những tác động bên ngoài bị hạn chế.
- Cam kết lâu dài với hoạt động giáo dục về DRR giữa Hội Quốc gia và các tổ chức khác (do hạn chế về tầm nhìn hoặc do áp lực về khối lượng công việc của cán bộ và DRR dễ bị coi là trách nhiệm ‘bổ sung’).
- Điều phối chương trình với các tổ chức liên quan, bao gồm các Hội Quốc gia, Chính phủ (Bộ Giáo dục và Đào tạo), các tổ chức Phi Chính phủ quốc tế và trong nước; và các tổ chức xã hội khác (như Đoàn Thanh niên).
- Sự tham gia có tính liên tục của các cán bộ đã qua đào tạo và có kinh nghiệm, kiến thức (do thay đổi công tác, vị trí cũng như thiếu thông tin liên lạc giữa Hội và đội ngũ đó).

Trẻ em tham gia trò chơi tìm đường trong trường học - Indonesia

Mỗi một trở ngại nêu trên đều ít nhiều có ảnh hưởng đến tính bền vững bởi vì tính bền vững đòi hỏi sự kết hợp hài hòa của 3 yếu tố đó là xã hội, kiến thức và nguồn tài chính. Tuy nhiên, phần lớn các sáng kiến về DRR và đặc biệt là giáo dục về DRR đều gặp phải hạn chế về kinh phí cho từng dự án, vì thế các hoạt động này cũng sẽ bị hạn chế cả về mức độ và thời gian triển khai. Đầu tư cho các sáng kiến về giáo dục cần được quan tâm nhiều hơn nữa vì kinh phí không chỉ dùng cho các hoạt động trực tiếp cho thanh niên và trẻ em mà còn dành cho các hoạt động nâng cao năng lực cho những cán bộ chịu trách nhiệm chèo lái con thuyền này. Để hoạt động này có hiệu quả cao cũng như duy trì được tính bền vững, chúng ta cần lập kế hoạch cho giai đoạn “trước và sau” các hoạt động chẳng hạn như nâng cao năng lực cho tập huấn viên/hướng dẫn viên và tiến hành đánh giá và phản hồi đồng thời đưa ra những định hướng cụ thể.

Thách thức cơ bản thứ hai đó là tính bao trùm. Tính bền vững của các hoạt động hoặc các sáng kiến về DRR và giáo dục về DRR là cần thiết nhưng chưa đủ mà phải có tính bao trùm. Chỉ nói riêng trong khu vực Đông Nam Á đây thôi, một số Hội CTĐ- TLLĐ anh em cũng như các tổ chức khác đã có nhiều nỗ lực và sáng kiến trong việc khuyến khích sự tham gia của người thiểu số, cộng đồng ở nông thôn, vùng xa xôi và hẻo lánh cũng như nhóm người di canh di cư. Một thực tế ở rất nhiều quốc gia trong khu vực, do nhiều yếu tố, một số trẻ em và thanh niên không đến trường, bị khuyết tật hoặc đã tham gia lao động kiếm sống. Do vậy, những nhóm đối tượng này là những người có nguy cơ cao và cần có sự quan tâm về giáo dục nâng cao nhận thức nói chung và về DRR nói riêng.

Thách thức thứ ba là tính điều phối. Các sáng kiến về DRR và giáo dục không chính quy về DRR không chỉ tập trung cho những cá nhân có chuyên môn về quản lý thảm họa mà cần có sự tham gia tích cực của các phòng, ban chuyên môn khác, cán bộ chuyên môn khác có kỹ năng, kinh nghiệm, kiến thức trong việc nhân rộng mạng lưới, chia sẻ nguồn lực và điều phối chung các hoạt động không chỉ riêng trong hệ thống Hội mà với cả các tổ chức, ban, ngành liên quan. Vì thực tế điều phối hiệu quả còn có đóng góp thiết thực cho tính hiệu quả và tính bền vững của bất kỳ một hoạt động nào.

Hơn nữa, cần có sự liên kết giữa các cá nhân, tổ chức đang tiến hành các hoạt động giáo dục chính quy (bao gồm những người tham gia trong các chiến dịch an toàn trường học, biên soạn giáo trình, sách giáo khoa, tài liệu về thảm họa) và những sáng kiến giáo dục không chính quy để đảm bảo các hoạt động này hỗ trợ lẫn nhau và chia sẻ những thông tin phổ biến cho thanh niên và trẻ em trong từng cộng đồng. Những bài học kinh nghiệm, sáng kiến hay, mô hình sáng tạo và kể cả những thất bại trong lĩnh vực này cần phải được chia sẻ công khai nhằm phát huy và nhân rộng mô hình hay và hạn chế thất bại không cần thiết.

Một thách thức nữa là đảm bảo được sự hợp tác giữa tất cả ban, ngành, tổ chức ở các cấp khi tiến hành các hoạt động DRR. Hiện tại chúng ta đang phải đối mặt với một thực tế là thiếu một diễn đàn, cơ chế cho các tổ chức làm về công tác giáo dục về DRR không chỉ chia sẻ thông tin mà còn thảo luận về những kế hoạch phối hợp liên tổ chức hướng đến mục tiêu chung là xây dựng cộng đồng an toàn và có khả năng phục hồi nhanh.

Vì vậy rõ ràng là vẫn còn thiếu một cơ chế hiệu quả để các Hội Quốc gia chia sẻ thông tin về các hoạt động, phương pháp và các bài học kinh nghiệm từ các hoạt động giáo dục về DRR được thực hiện tại các quốc gia với nhau và với các tổ chức khác bên ngoài Hội. Nếu có cũng chỉ dừng lại ở chia sẻ thông tin hơn là công tác điều phối hay hợp tác liên tổ chức. Do vậy, cần có một tổ chức có uy tín và am hiểu về lĩnh vực này đứng ra kêu gọi các cá nhân, tổ chức khác mong muốn hoặc sẽ mong muốn ngồi lại chia sẻ thông tin và bàn về các triển vọng hợp tác với nhau. Ở một số quốc gia, vai trò lãnh đạo, điều phối này vẫn còn mờ nhạt bởi vì thiếu những cam kết cần thiết, trách nhiệm về tài chính và phần nữa là do sự cạnh tranh giữa các tổ chức. Đã đến lúc nhìn thẳng vào những tồn tại và cùng nhau chia sẻ, gánh vác trách nhiệm chung để hướng tới một cộng đồng an toàn hơn và có khả năng phục hồi nhanh hơn sau thảm họa.

Liên kết các hoạt động giáo dục DRR: Từ chính quy tới không chính quy

Các hoạt động giáo dục không chính quy về DRR có thể liên kết trực tiếp với các sáng kiến của giáo dục chính quy. Ví dụ, các chủ đề của hoạt động không chính quy có thể liên kết với các chiến dịch về an toàn trường học thông qua diễn kịch về nhu cầu xây dựng an toàn, hoặc các trò chơi lập kế hoạch sơ tán. Năng lực về tổ chức của trường học có thể được tăng cường trực tiếp thông qua sự tham gia của cộng đồng, từ việc nâng cao năng lực cho học sinh và cha mẹ tại gia đình tới việc nâng cao sự hiểu biết về tầm quan trọng của việc cung cấp cho các giáo viên những kiến thức và nguồn lực cần thiết để nhà trường chủ động trong việc biên soạn hoặc sử dụng giáo trình có lồng ghép hoạt động DRR một cách phù hợp và lâu dài.

Các hoạt động không chính quy có thể là một phần cơ bản trong quá trình lập kế hoạch về quản lý thảm họa của trường học, mặt khác là một phần trong chương trình giáo dục cũng như tiến hành diễn tập thường xuyên và trò chơi liên quan đến ứng phó với thảm họa. Các hoạt động này cũng đóng vai trò là một phần quan trọng trong việc nâng cao nhận thức của cộng đồng về DRR, hướng tới nhóm mục tiêu là trẻ em, gia đình các em và những thành viên khác trong cộng đồng. Nâng cao nhận thức có thể được tiến hành chẳng hạn như các biện pháp giảm thiểu rủi ro nói chung, các em cần phải làm gì khi có thiên tai/thảm họa xảy ra và những cam kết cần thiết của các cấp chính quyền trong việc xây dựng và bảo trì các công trình giáo dục an toàn. Phải coi hoạt động nâng cao nhận thức, tuyên truyền vận động là một hoạt động thường xuyên và liên tục.

Chương 4: Kinh nghiệm từ thực tế: Tiêu điểm Việt Nam và Indonexia

Ở nhiều quốc gia trong khu vực Châu Á- Thái Bình Dương, với sự trợ giúp về kỹ thuật và tài chính của một số nhà tài trợ, một số Hội Quốc gia đã và đang triển khai các hoạt động trong lĩnh vực giáo dục về DRR, bao gồm việc lồng ghép hoạt động DRR vào chương trình giáo dục và thúc đẩy các cơ hội học tập không chính quy như các sáng kiến nâng cao nhận thức cộng đồng.

Các hoạt động giáo dục không chính quy về DRR cũng hiện đang được triển khai tại các trường học ở Cam-Pu-Chia và Việt Nam. Các hoạt động tương tự cũng đang được thực hiện tại Philippines và Indonexia cũng như các nước khác trong khu vực và hy vọng rằng những bài học từ những sáng kiến này sẽ sớm được chia sẻ vì lợi ích của các Hội Quốc gia khác. Một số câu chuyện đề cập trong hướng dẫn này tập trung tới các hoạt động và phát triển mạng lưới tại Indonêxia và Việt Nam vì cả hai quốc gia này đã tự nguyện chia sẻ các bài học kinh nghiệm của mình.

Indônêxia

Indônêxia là được coi “siêu thị” của các loại hình hiểm họa như núi lửa, sạt lở đất, sóng thần, động đất và lũ lụt, vì vậy để giáo dục DRR có hiệu quả, cần đưa vào chương trình giáo dục các loại hiểm họa khác nhau. Có nghĩa là các tài liệu sử dụng cho thanh niên, trẻ em, giáo viên và tập huấn viên cần toàn diện và rõ ràng. Do yếu tố địa hình, địa lý đa dạng của quốc gia này nên tài liệu giáo dục cần phổ biến cho cả vùng nông thôn và thành thị và cần hướng tới nhóm cộng đồng du canh du cư. Các ban, ngành và chính quyền các cấp ở Indonexia đã đạt được những kết quả đáng khích lệ trong việc thúc đẩy sự tham gia của trẻ em vào các hoạt động lập kế hoạch thảm họa địa phương. Tại một số khu vực, trẻ em được mời tham gia trong hoạt động vẽ bản đồ hiểm họa và đưa ra những đóng góp, ý kiến cho các kế hoạch phòng ngừa và sơ tán.

Hội CTĐ Indônêxia đã triển khai các hoạt động giáo dục về DRR trọng tâm vào công tác phòng ngừa theo hình thức dành cho học sinh trong trường học. Dự án Phòng ngừa thảm họa

Trẻ em đóng vai trò quan trọng trong giáo dục đồng đẳng sử dụng tranh lật để tuyên truyền

tại các trường học đã được thực hiện, với sự hỗ trợ của Hội CTĐ Đức, tại 30 trường học, và triển vọng dự án này sẽ được nhân rộng tại các địa bàn khác ở Indonexia. Dự án có sự tham gia của Thanh thiếu niên CTĐ và dự án đã hỗ trợ nguồn kinh phí cho CTĐ Indonexia triển khai các hoạt động tập huấn nâng cao năng lực cho giáo viên, học sinh qua đó họ thực sự trở thành lực lượng nòng cốt trong việc chia sẻ thông tin, xác định và đánh giá rủi ro trên địa bàn gần trường học. Thông qua dự án này, Thanh thiếu niên có cơ hội chia sẻ kiến thức và thông tin về hiểm họa, thảm họa và rủi ro tới những thành viên khác trong cộng đồng dân cư. Trong khi sáng kiến của dự án này chủ yếu là dựa vào hoạt động giáo dục chính quy, mặt khác hoạt động của dự án cũng có tác động nhất định và hỗ trợ cho các sáng kiến giáo dục không chính quy về DRR khác của bản thân nhà trường, cộng đồng dân cư và của Hội CTĐ Indônêxia.

Tiêu điểm Indônêxia: Thúc đẩy các nỗ lực và mở rộng hướng tới giáo dục không chính quy.

Tại Indônêxia, một số các tổ chức Phi chính phủ quốc tế đã tiến hành nhiều hoạt động trọng tâm vào trẻ em hay nói cách khác là hoạt động lấy trẻ em làm trung tâm ví dụ như tổ chức Cứu trợ Trẻ em với mục tiêu thúc đẩy các hoạt động này hướng đến khả năng phục hồi nhanh của cộng đồng. Trong khi chương trình của tổ chức Cứu trợ Trẻ em tập trung vào sự tham gia của các trường học, chương trình cũng xác định rõ nhu cầu đào tạo những đối tác ở địa phương và giáo viên về DRR và đã tiến hành nhiều biện pháp vận động, tuyên truyền mạnh mẽ sự tham gia của trẻ em trong việc giảm thiểu rủi ro mà các em thường gặp phải. Thông qua việc triển khai dự án này, một số thách thức gặp phải chẳng hạn như làm thế nào để khuyến khích nhiều tổ chức, cá nhân vào cuộc; làm thế nào để khuyến khích sự tham gia tự nguyện của các bậc phụ huynh học sinh trong và ngoài trường học. Một vấn đề hiện tại vẫn chưa được dẫn chứng đầy đủ đó là làm thế nào để nâng cao vai trò của thiếu sinh quân hay hướng đạo sinh (một sáng kiến hướng tới thanh niên) nhằm thúc đẩy những hoạt động giáo dục không chính quy về DRR.

Cơ quan Quản lý thảm họa Quốc gia là một tổ chức mới được thành lập thuộc chính phủ chịu trách nhiệm tham mưu cho chính phủ về các hoạt động DRR tại Indônêxia. Cơ quan này có trách nhiệm chung về các chương trình quản lý thảm họa tại quốc gia này nhưng đối với việc lồng ghép DRR vào các giáo trình giảng dạy của trường học cũng như sử dụng các kênh giáo dục chính thức thì phải có sự tham gia của Bộ Giáo dục. Hiện tại Chương trình Phát triển của Liên hiệp quốc (UNDP) đang hỗ trợ Bộ Giáo dục Indonexia phát triển chiến lược đưa DRR vào trong hệ thống giáo dục quốc gia (với một dự án mang tên Cộng đồng an toàn hơn thông qua DRR). Rất nhiều tổ chức Phi chính phủ và cơ quan chính phủ đã tham gia trong các hoạt động giáo dục về DRR cho các nhóm đối tượng khác nhau, nhưng phần lớn đều tập trung vào việc phát triển các hoạt động về DRR trong giáo trình giảng dạy của nhà trường. Hội CTĐ Indônêxia đã liên kết các chương trình giáo dục về DRR của họ với các hoạt động của Thanh thiếu niên CTĐ thực hiện trong các trường học.

CTĐ Indônêxia là một thành viên của Ủy ban phụ trách về giáo dục, vì vậy khả năng hỗ trợ quá trình tuyên truyền, vận động cho sự lồng ghép hoạt động DRR không chỉ đưa vào giáo trình giảng dạy chính quy của nhà trường mà còn thực hiện các hoạt động giáo dục không chính quy. CTĐ Indônêxia được trẻ em biết đến bởi sự tham gia tích cực trong việc giới thiệu các trò chơi liên quan đến DRR – một sáng kiến được cộng đồng đón nhận tích cực cũng như được đánh giá là có hiệu quả tốt đến nay. Với mạng lưới rộng khắp trong nước, lực lượng thanh thiếu niên và TNV CTĐ hoàn toàn có thể nhân rộng hoạt động này và coi đây là một hoạt động sinh hoạt định kỳ của thanh thiếu niên và TNV CTĐ ở cộng đồng.

Việt Nam

CTĐ Việt Nam có một bề dày lịch sử và tiên phong trong lĩnh vực giáo dục về DRR ở Việt Nam. Các cấp Hội triển khai nhiều hoạt động và sáng kiến khác nhau về giáo dục và DRR, trong đó phải kể đến việc biên soạn và xuất bản cuốn tài liệu “Giới thiệu về Phòng ngừa thảm họa cho học sinh tiểu học”. Cuốn tài liệu này chứa đựng nhiều nội dung như giới thiệu các loại hình hiểm họa như lũ lụt, bão, sạt lở đất và hạn hán. Tài liệu được phát triển để dùng trong trường học và ban đầu đã được giới thiệu tại ba tỉnh tại Việt Nam trong năm 1999. Sau đó, tài liệu này được cập nhật và phổ biến lại trong năm 2000. Tài liệu bao gồm các thông tin không chỉ là hướng dẫn về những hành động cần phải làm trong tình huống thảm họa mà còn về phòng ngừa, và cung cấp thông tin về vai trò của CTĐ Việt Nam trong phòng ngừa thảm họa. Ngoài ra, tài liệu cũng khuyến khích nhà trường thành lập các đội Thanh niên xung kích CTĐ.

Sau khi thí điểm và nhân rộng ở nhiều trường học ở những vùng trọng điểm thiên tai ở Việt Nam, cuốn tài liệu đã được sự chú ý không chỉ của ngành giáo dục mà các tổ chức khác và sau đó nhiều tổ chức khác cũng đã sử dụng chúng vào mục đích tuyên truyền trong nhà trường. Tuy nhiên, mức độ ảnh hưởng của cuốn tài liệu này cũng như tính bền vững trong việc nhân rộng chúng còn là một câu hỏi.

Nhìn chung, cơ cấu và hoạt động DRR hiện nay của Hội đang có những thay đổi rõ rệt từ một tổ chức cứu trợ thiên tai, thảm họa dần dần thúc đẩy nhiều hoạt động về đào tạo, tập huấn và nâng cao nhận thức cộng đồng. Những sáng kiến hiện tại trong giáo dục không chính quy về DRR đã và đang nhận được sự ủng hộ và quan tâm của nhiều nhà tài trợ tuy nhiên kinh phí lâu dài và cam kết chặt chẽ của các ban, ngành cũng như ngành giáo dục dường như có yếu tố quyết định đến tiến trình này.

CTĐ Việt Nam đã được xác định là một tổ chức có tiềm năng mạnh trong việc tham gia và dẫn đầu các hoạt động giáo dục không chính quy về DRR. Trong khi vẫn còn thiếu thông tin cụ thể về số trường học có Đội Thanh niên CTĐ xung kích thì sáng kiến này được cho là một cơ hội thiết lập mạng lưới tuyệt vời để thanh thiếu niên và trẻ em tham gia trực tiếp vào các hoạt động quản lý thảm họa và DRR theo cách không chính thức. Sự phối kết hợp hiện tại với một số bộ, ngành liên quan và Đoàn thanh niên cộng sản Hồ Chí Minh là cơ hội tốt tạo tiền đề thúc đẩy và cam kết lâu dài hoạt động giáo dục không chính quy với thanh thiếu niên trên toàn quốc.

*Vẽ tranh trồng rừng
ngập mặn - như là biện
pháp DRR ở Hải Phòng,
Việt Nam - IFRC*

Tiêu điểm Việt Nam: Những thách thức và cơ hội

Cơ cấu và hoạt động giáo dục về DRR cũng như hoạt động DRR ở Việt Nam nói chung đang gặp phải những khó khăn nhất định điển hình như công tác điều phối giữa các tổ chức với nhau. Ở cấp trung ương, hoạt động giáo dục về DRR mong muốn có sự trợ giúp của Bộ Giáo dục và Đào tạo nhưng thực tế mối quan hệ hợp tác này dường như còn nhiều hạn chế. Ở cấp địa phương bức tranh hợp tác này có vẻ sáng sủa hơn đặc biệt có sự cam kết cũng như mong muốn rõ ràng của đội ngũ giáo viên và học sinh trong nhà trường nơi đã tiến hành các hoạt động thí điểm nhân rộng mô hình này, mặt khác Sở Giáo dục và Đào tạo cũng bày tỏ sự quan tâm rõ nét trong việc nhân rộng mô hình này tại những vùng trọng điểm thiên tai.

Những thách thức mà CTĐ Việt Nam đang gặp phải trong việc duy trì và tiếp tục các hoạt động này đầu tiên phải kể đến là thiếu tầm nhìn dài hạn và thiếu kinh phí. Để đảm bảo các hoạt động có hiệu quả, mô hình này cần tiếp tục được triển khai theo phương thức lồng ghép vào các dự án, chương trình DRR hiện tại của Hội và coi đây là một hợp phần không thể thiếu được của DRR. Mặt khác, CTĐ Việt Nam cần mở rộng sự hợp tác với Bộ Giáo dục và Đào tạo, Đoàn Thanh Niên và các đối tác liên quan để nghiên cứu và đưa ra giải pháp hữu hiệu cho vấn đề này.

Để củng cố những thành quả đã đạt được trong những năm qua, CTĐ Việt Nam cũng cần mạnh dạn đề xuất với các nhà tài trợ hiện đang đóng góp nguồn tài chính và kỹ thuật cho Hội thực hiện các chương trình, dự án về DRR về cách thức lồng ghép và nhân rộng chúng không chỉ trong mà còn ngoài trường học. Mặt khác khi Trường Đại học CTĐ được thành lập thì giáo dục về DRR nên trở thành một môn học bắt buộc. Với lợi thế là Hội CTĐ Việt Nam đã ký thỏa thuận 3 bên giữa Bộ Giáo dục và Đào tạo, Trung ương Đoàn Thanh niên Cộng Sản Hồ Chí Minh và Hội CTĐ Việt Nam về Phát triển và Đào tạo lực lượng Thanh Thiếu niên CTĐ trong trường học, đây có thể coi là một văn bản pháp lý để lồng ghép thêm hoạt động giáo dục về DRR trong và ngoài trường học trong phạm vi cả nước. Thỏa thuận này là một hướng dẫn có tính chiến lược cho Ban Công tác học sinh, sinh viên của Bộ Giáo dục và Đào tạo trong việc tham gia vào các hoạt động

chung liên quan đến phong trào thanh niên với CTĐ Việt Nam. Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh cũng đã có nhiều hoạt động thiết thực nhằm liên kết thanh niên ở nhà trường và cộng đồng chẳng hạn như giáo trình An toàn và Hiểm họa; tuyên truyền trên nhiều kênh thông tin đại chúng; phát triển mạng lưới rộng khắp trong địa bàn dân cư; ký kết Bản thoả thuận với nhiều Bộ, ngành liên quan; giới thiệu và đề cử người có vai trò nòng cốt trong công tác Đoàn trong trường học; và một lợi thế hơn nữa là Đoàn thanh niên có rất nhiều kinh nghiệm trong vận động tình nguyện viên với phong trào tình nguyện như mùa hè xanh v.v.v.

GIỚI THIỆU VỀ PHÒNG NGỪA THÂM HỌA CHO HỌC SINH TIỂU HỌC

*Tài liệu hướng dẫn
phòng ngừa thảm họa
cho học sinh tiểu học -
CTĐ Việt Nam*

Sự tham gia	Những thành tố trọng tâm	Các hoạt động
Nắm vững được trọng tâm DRR của quốc gia mình	Rủi ro hiểm họa	Tiến hành phân tích hoặc thu thập thông tin về hiểm họa, TTDBTT và rủi ro tại cấp xã/huyện/tỉnh để lập kế hoạch can thiệp Xác định những khả năng mà trẻ em và thanh niên đặc biệt dễ bị tổn thương với những rủi ro này
	Những thỏa thuận, quy định và chính sách hiện có	Thu thập và tìm hiểu những thỏa thuận, quy định và chính sách hiện có, cũng như kế hoạch hành động về phòng ngừa và ứng phó (và những chủ đề liên quan đến DRR) từ các cơ quan thuộc chính phủ, tổ chức phi chính phủ quốc tế, trong nước, các tổ chức và cá nhân, Đoàn thanh niên CSHCM v.v.v Xác định tính hiệu quả, thời hạn, tính bền vững, mức độ và thời hạn của những thỏa thuận, quy định, chính sách và kế hoạch hành động trong quá khứ, hiện tại, và tương lai.
	Xác định những tổ chức, đối tác phù hợp và những mạng lưới hiện có	Tiến hành phỏng vấn, xem xét tài liệu, gặp gỡ, và điều tra để xác định những tổ chức phù hợp và những mạng lưới liên quan đến DRR và giáo dục về DRR, bao gồm cả những đối tác có liên quan đến thanh niên, trẻ em và phát triển.
Điều phối các hoạt động và mở rộng quan hệ hợp tác	Quan hệ đối tác	Thiết lập và/hoặc hỗ trợ quan hệ đối tác với các tổ chức thuộc chính phủ và các tổ chức, cá nhân khác hoạt động về DRR và giáo dục về DRR Thiết lập và/hoặc hỗ trợ quan hệ đối tác với các tổ chức thuộc chính phủ và các tổ chức, cá nhân khác nhằm truyền bá quyền trẻ em và TTDBTT cũng như khả năng của trẻ liên quan đến thảm họa.
	Những mạng lưới phù hợp	Tham gia và thiết lập mạng lưới với các tổ chức thuộc chính phủ và cá nhân, tổ chức khác nhằm thúc đẩy hoạt động giáo dục về DRR. Tham gia và thiết lập mạng lưới với các tổ chức thuộc chính phủ và cá nhân, tổ chức khác nhằm thúc đẩy sự lồng ghép hoạt động giáo dục về DRR vào các hoạt động khác Liên lạc và chia sẻ thông tin với các tổ chức về tiến độ của các hoạt động
Xây dựng năng lực và đào tạo, tập huấn	Hướng dẫn về những thực hành an toàn dành cho các hoạt động giáo dục không chính quy về DRR	Tìm hiểu và thu thập những hướng dẫn về thực hành dành cho các hoạt động giáo dục không chính quy về DRR để tuyên truyền và vận dụng cho trẻ em và thanh niên Phát triển và phổ biến, với sự tham gia của trẻ em và thanh niên, về những hướng dẫn thực hành an toàn để các tổ chức thực hiện áp dụng
	Năng lực của tập huấn viên (THV)	Xây dựng năng lực cho các chương trình đào tạo, tập huấn giảng viên, THV về DRR có hiệu quả và bền vững Phát triển giáo trình cụ thể cho nhu cầu về giáo dục (không chính quy và chính quy) về DRR cho thanh niên và trẻ em
	Năng lực đào tạo, tập huấn cho đội ngũ tập huấn viên	Phát triển một cơ sở dữ liệu về các THV và tiến hành giám sát, đánh giá chất lượng của các THV và giáo viên trong các hoạt động giáo dục về DRR Xây dựng năng lực về đào tạo cho THV ở các cấp dưới Đào tạo THV và giáo viên về DRR sử dụng những nội dung và phương pháp đã được chuẩn hóa
	Năng lực của mạng lưới thanh niên và tình nguyện viên	Tuyên truyền, vận động với các cấp, ngành liên quan tạo ra những sản phẩm an toàn cho thanh niên và TNV CTĐ tham gia vào các hoạt động giáo dục về DRR ở trường học và địa phương Tham gia lập chương trình, kế hoạch tạo điều kiện cho thanh niên và trẻ em tham gia vào các hoạt động giáo dục về DRR
	Hỗ trợ chính phủ và các tổ chức, đối tác liên quan khác	Tuyên truyền, vận động, với sự tham gia của mạng lưới thanh niên và TNV, nhằm đảm bảo có sự hỗ trợ của chính phủ và các tổ chức khác cho các hoạt động giáo dục về DRR Tuyên truyền và vận động thúc đẩy các hoạt động DRR lấy trẻ em làm trọng tâm từ trung ương xuống đến cơ sở Tham gia vào các diễn đàn thảo luận về khả năng lồng ghép giáo dục DRR vào chương trình DRR tại cấp quốc gia Hỗ trợ việc đưa các hoạt động DRR lấy trẻ em làm trọng tâm vào trong các chiến lược và chính sách quốc gia
	Hỗ trợ nâng cao năng lực cộng đồng	Tuyên truyền và vận động cũng như huy động nguồn lực tập trung cho công tác nâng cao năng lực cộng đồng về hoạt động giáo dục DRR Tham gia vào lập chương trình, kế hoạch tranh thủ sự ủng hộ và tham gia tích cực của mạng lưới thanh niên và TNV trong các hoạt động giáo dục về DRR Liên lạc với các tổ chức, đối tác liên quan để tranh thủ tối đa sự ủng hộ cũng như đóng góp cho các hoạt động giáo dục về DRR
	Lập kế hoạch và triển khai các hoạt động cụ thể	Những chủ đề có thể bao gồm: khái niệm/định nghĩa về DRR; lập kế hoạch phòng ngừa thảm họa và lập bản đồ rủi ro; trẻ em và quyền trẻ em, xây dựng năng lực; người dân tại cộng đồng (những người có vai trò và trách nhiệm khác nhau về DRR); môi trường và thảm họa; hệ thống cảnh báo sớm; khu vực an toàn (trường học, nhà, sân chơi và những khu vực sinh hoạt của thanh niên và trẻ em) Tuyên truyền và vận động để bảo đảm rằng hoạt động giáo dục về DRR phù hợp với những đối tượng như trẻ em có hoàn cảnh đặc biệt, trẻ em đường phố, không nơi nương tựa và trẻ em không đến trường. Các hoạt động có thể bao gồm các hình thức: đóng kịch, nghệ thuật và thủ công, các trò chơi, các hình thức truyền thông (đài, vô tuyến, báo chí), dự án khoa học, dự án phát triển giáo trình giảng dạy, diễn tập v.v.v. Phổ biến và thực hiện các hoạt động giáo dục và DRR với các tổ chức, đối tác liên quan (với sự đồng ý của nhà trường về tính phù hợp và mức độ của các hoạt động DRR thực hiện với học sinh)
Giám sát và đánh giá	Các chỉ số thành công của các hoạt động giáo dục về DRR	Phát triển và thử nghiệm các chỉ số thành công của các hoạt động giáo dục về DRR
	Dữ liệu cơ bản về những rủi ro cho việc phân tích chương trình giáo dục về DRR	Tập hợp các số liệu phù hợp về rủi ro thảm họa Tiến hành đánh giá để xác định những khuynh hướng và những ảnh hưởng đến các hoạt động DRR tại cấp xã, cấp cộng đồng và sau đó tới cấp quốc gia.
	Vai trò giám sát của thanh niên tại cộng đồng	Xác định điểm khởi nguồn cho giáo dục về DRR để sử dụng những công cụ giám sát rủi ro, ví dụ như Đánh giá Hiểm họa (HH), TTDBTT, và Khả năng để có sự tham gia của trẻ em và thanh niên trong các hoạt động tại cấp cộng đồng Giới thiệu và lồng ghép các kiến thức, thông tin về hệ thống cảnh báo sớm vào các hoạt động giáo dục DRR
	Sự tham gia của thanh niên trong các đối thoại tại cấp huyện/tỉnh-/quốc gia về giáo dục DRR	Chia sẻ những kết quả đạt được của hoạt động giáo dục về DRR tại những đối thoại ở phạm vi rộng hơn, cụ thể là những số liệu cơ bản đã thu thập được, đánh giá quá trình thực hiện các hoạt động và những chỉ số có tính tác động Chia sẻ những kết quả của các hoạt động giám sát và đánh giá về giáo dục DRR với các tổ chức, đối tác liên quan, trong đó đề cao vai trò tham gia của trẻ em và thanh niên
Tuyên truyền và nâng cao nhận thức	Tuyên truyền và vận động cho thanh niên về giáo dục và DRR	Xác định những vấn đề cần vận động chính sách liên quan đến quyền của trẻ em và thanh niên Xác định những vấn đề cần vận động chính sách liên quan đến DRR và bảo vệ quyền được đến trường, quyền được sống và quyền được học tập trong môi trường an toàn. Nâng cao nhận thức và vận động chính sách về các quyền của thanh niên và trẻ em được bảo vệ thông qua các hoạt động DRR hiệu quả, bao gồm quyền của người tham gia hơn là người tiếp nhận thông tin, kiến thức.
	Giáo dục giảm thiểu rủi ro thảm họa được đưa vào trong các đối thoại ở cấp quốc gia	Nâng cao nhận thức về những quan điểm của trẻ em liên quan đến DRR ở cấp quốc gia, cũng như bày tỏ mong muốn của trẻ em tại các diễn đàn, đối thoại quan trọng. Tăng cường đối thoại ở cấp quốc gia về các vấn đề liên quan đến DRR, phát triển, mục tiêu lâu dài và tầm nhìn về DRR bao gồm cả những đóng góp thiết thực cho Khung hành động Hyogo và Mục tiêu thiên niên kỷ.

Hình 2: Các bước, hợp phần chính và hoạt động giáo dục không chính quy về DRR

Chương 5: Hành động – Giáo dục không chính quy và DRR

Sáu bước để tham gia có hiệu quả vào các sáng kiến giáo dục không chính quy về DRR được xác định như sau:

1. Nắm vững được trọng tâm DRR của quốc gia mình
2. Điều phối các hoạt động và mở rộng quan hệ hợp tác
3. Xây dựng năng lực và đào tạo
4. Lập kế hoạch và triển khai các hoạt động cụ thể
5. Giám sát và đánh giá
6. Tuyên truyền, vận động và nâng cao nhận thức

Hình 2 xác định sáu bước, hợp phần chính và các hoạt động cần tiến hành đối với từng mục đích cụ thể. Những hoạt động liệt kê dưới đây có tính chất gợi ý cho Hội CTĐ- TLLĐ tiến hành, hoạt động này có thể do một số phòng, ban chức năng ở trung ương Hội, tỉnh/thành Hội hoặc chi Hội ở cơ sở tiến hành.

Chương 6: Sự tham gia hiệu quả của thanh thiếu niên

Điều đầu tiên chúng ta phải cùng khẳng định rằng hoạt động giáo dục DRR có thành công hay không phần lớn phụ thuộc vào sự tham gia của thanh thiếu niên. Mô hình của Roger Hart minh họa dưới đây cho thấy tầm quan trọng của Thanh thiếu niên trong hoạt động này (Hình 3, được tổ chức Cứu trợ trẻ em sử dụng), mô hình này là một công cụ cơ bản để xác định những hướng đi mà theo đó thanh thiếu niên có thể trở thành những nhà lãnh đạo và những đối tác có hiệu quả trong quá trình thực hiện giáo dục không chính quy về DRR. Giai đoạn tham gia được bắt đầu từ bậc 1 đến bậc 3. Giai đoạn này cho thấy những hướng đi theo đó thanh thiếu niên bắt đầu tham gia vào các đối thoại và các hoạt động nhưng chưa có những tiếng nói ảnh hưởng.

Hình 3: Bậc thang của Roger Hart về sự tham gia của thanh thiếu niên

Từ bậc thang thứ 4 đến 8 cho thấy rằng thanh thiếu niên bắt đầu thực sự tham gia vào các hoạt động và đối thoại. Trong hoạt động giáo dục DRR, những bậc thang này tạo điều kiện cho thanh thiếu niên không chỉ tham gia vào các hoạt động giáo dục không chính quy và chính quy mà còn chủ động và sáng tạo tiến hành các hoạt động giảm nhẹ rủi ro cũng như đối thoại về DRR, các hoạt động đó có thể bao gồm: lập bản đồ rủi ro, đánh giá VCA tại cộng đồng cũng như là đóng góp tiếng nói vào trong quá trình lập kế hoạch DRR ở cấp cộng đồng.

Mô hình này có thể sử dụng như là một công cụ để xác định những hướng đi mà theo đó các hoạt động giáo dục không chính quy về DRR cần có sự tham gia của thanh niên. Qua đó, các cấp Hội có thể xác định chỉ số cho từng bậc thang để theo dõi và giám sát sự tham gia của thanh thiếu niên và đảm bảo sự tham gia không chỉ có hiệu quả mà còn có sự tham gia thực sự về bản chất (chứ không mang hình thức đánh trống ghi tên).

Diễn tập ứng phó khẩn cấp tại trường học - Indonesia

Chương 7: Giáo dục không chính quy về DRR dành cho người lớn

Theo tổ chức Giáo dục, Khoa học và Văn hoá của Liên Hợp quốc (UNESCO), giáo dục không chính quy được định nghĩa là “Bất kỳ hoạt động giáo dục có tổ chức và được duy trì thường xuyên mà không hoàn toàn tương ứng với định nghĩa của giáo dục chính quy. Do vậy, giáo dục không chính quy có thể được tiến hành ở trong và ngoài cơ sở giáo dục chính quy và dành cho mọi lứa tuổi”. Mặc dù trọng tâm của hướng dẫn này là dành cho thanh niên và trẻ em nhưng nội dung của hướng dẫn này có thể được vận dụng dành cho người lớn (kể cả người cao tuổi).

Thúc đẩy hoạt động giáo dục không chính quy về DRR cho người lớn có tác dụng khuyến khích rất lớn đối với sự tham gia của thanh niên và trẻ em trong hoạt động này. Học về rủi ro và thảm họa là một hoạt động mở rộng và không có giới hạn lứa tuổi, văn hoá, tôn giáo và thời gian, vì vậy các cấp Hội nên động viên và khuyến khích sự tham gia của người lớn đồng thời “làm gương” cho thanh niên và trẻ em tham gia. Các hoạt động được tổ chức nhằm nâng cao nhận thức về rủi ro,

chia sẻ kinh nghiệm và tham gia đối thoại về VCA và các biện pháp giảm nhẹ rủi ro tại cộng đồng.

Sự tham gia của người lớn có thể được thể hiện dưới hình thức tổ chức diễn tập và đánh giá về rủi ro của cộng đồng, cũng như thông qua các hoạt động sáng tạo như thuật lại những câu chuyện về những sự kiện đã xảy ra trong quá khứ hoặc chia sẻ thông tin thông qua loại hình văn hóa nghệ thuật. Các hoạt động cũng có thể được điều chỉnh để làm sao kết hợp vừa có phần dành cho trẻ em và thanh niên vừa có phần cho người lớn. Ví dụ, trẻ em có thể tiến hành phỏng vấn và ghi lại những câu chuyện của người lớn trong cộng đồng về những chiến lược ứng phó của địa phương hoặc những ký ức về những thảm họa xảy ra trong quá khứ, vì vậy sẽ khuyến khích sự tham gia của các lứa tuổi trong cộng đồng. Việc thúc đẩy các hoạt động giáo dục không chính quy về DRR có sự tham gia của người lớn và thanh niên sẽ làm tăng tính hiệu quả thông qua việc phổ biến những thông điệp và kinh nghiệm học hỏi một cách rộng rãi cũng như nâng cao mức độ tôn trọng đối với từng mức độ kiến thức và khả năng của từng nhóm tuổi khác nhau.

Chương 8: Hội Quốc Gia, Khung hành động Hyogo và giáo dục không chính quy về DRR

Phong trào CTĐ và TLLĐ đã có nhiều sáng kiến và đóng góp tích cực cho những ưu tiên của Khung Hành động Hyogo, vai trò của Phong trào CTĐ- TLLĐ cũng như những ưu tiên của Khung Hành động được thể hiện trong hình 3 dưới đây. Vai trò liệt kê trong bảng dưới đây cần được phân công rõ ràng cho các phòng, ban chức năng ở TW Hội và các cấp Hội. Trong bảng này cũng đưa ra những ví dụ về những hoạt động giáo dục không chính quy về DRR tương ứng cho từng vai trò.

Những ưu tiên của Khung Hành động Hyogo	Vai trò của Phong trào CTĐ- TLLĐ	Những ví dụ về những hoạt động giáo dục không chính quy về DRR
Giảm thiểu rủi ro thảm họa là một ưu tiên của quốc gia và địa phương	Vận động chính sách để đưa DRR vào kế hoạch phát triển quốc gia	Thúc đẩy sự tham gia của thanh niên trong tuyên truyền và nâng cao nhận thức cộng đồng về DRR, đồng thời nâng cao năng lực cho nhóm đối tượng này.
	Tuyên truyền, tham gia và đóng góp vào Cơ chế Giảm nhẹ rủi ro thảm họa ở cấp trung ương	Hỗ trợ sự tham gia của các đại diện của thanh niên (ví dụ, ở Việt Nam là Thanh niên xung kích CTĐ) để đóng góp những ý kiến về quyền và những rủi ro của thanh niên tại các diễn đàn quan trọng.
	Hỗ trợ những sáng kiến dựa vào cộng đồng thông qua mạng lưới CTĐ ở địa phương	Sử dụng mạng lưới Thanh niên xung kích CTĐ để hỗ trợ các sáng kiến quản lý rủi ro thảm họa dựa vào cộng đồng.
Xác định, đánh giá và giám sát rủi ro thảm họa và tăng cường khả năng cảnh báo sớm	Tham gia thu thập và phân tích dữ liệu liên quan đến thảm họa ở địa phương và quốc gia	Cung cấp đào tạo, tập huấn và phân công vai trò cho thanh niên trong cộng đồng nhằm giám sát và thu thập các số liệu về thảm họa
	Hỗ trợ về kỹ thuật hoặc cử người tham gia đánh giá rủi ro cấp quốc gia	Đào tạo thanh niên có năng lực tham gia đánh giá hoạt động về DRR tại cộng đồng, với trọng tâm vào TTDBTT của trẻ em, và đưa ra kiến nghị cho các đánh giá cấp quốc gia
	Tiến hành đánh giá VCA tại cộng đồng	Hướng dẫn thanh niên, thông qua mạng lưới, sự kiện và sự tham gia của thanh niên trong các hoạt động đánh giá VCA, đồng thời qua đó, đóng góp những ý kiến và tiếng nói của mình vào trong kế hoạch DRR của địa phương.
	Triển khai các hoạt động liên quan đến cảnh báo sớm dựa vào cộng đồng	Khuyến khích thanh niên và trẻ em tham gia chia sẻ thông tin và xác định những khu vực an toàn ở trường học và nơi cư trú hoặc thực hành diễn tập thường xuyên trong và ngoài trường học.
Sử dụng kiến thức, sáng kiến và giáo dục để xây dựng văn hóa an toàn và khả năng phục hồi nhanh	Hỗ trợ nâng cao nhận thức cộng đồng thông qua đội ngũ thanh thiếu niên CTĐ, trường học và tình nguyện viên	Tiến hành các hoạt động dưới hình thức trò chơi, nghệ thuật, đóng kịch, truyền thông, tập huấn hoặc diễn tập, liên quan đến về bản đồ rủi ro thảm họa, tìm hiểu TTDBTT, và những phương cách mà cộng đồng có thể tuyên truyền, vận động đồng thời xây dựng một cộng đồng an toàn hơn và có khả năng phục hồi nhanh hơn sau thảm họa, thông qua đội ngũ thanh thiếu niên, TNV và trường học.
	Chia sẻ những bài học kinh nghiệm, điển hình tiên tiến	Khuyến khích sự tham gia tích cực của thanh niên và trẻ em trong tiến trình thu thập và tìm kiếm cũng như chia sẻ thông tin về những bài học kinh nghiệm, thành công và thất bại và coi đó là một nội dung quan trọng trong tiến trình DRR.
	Tham gia các diễn đàn hoạch định chính sách ở cấp quốc gia, khu vực và toàn cầu	Tạo điều kiện cho thanh niên và trẻ em tham gia các diễn đàn để nói lên những kết quả đạt được gồm có thành công, thất bại và những kiến nghị dành cho giáo dục không chính quy về DRR tại cấp cộng đồng
	Hợp tác với Liên hiệp Quốc, các tổ chức Phi chính phủ quốc tế, chính quyền và các tổ chức xã hội	Đảm bảo tất cả các sáng kiến giáo dục về DRR chính quy hay không chính quy được thực hiện có sự điều phối và hợp tác với các tổ chức liên quan khác, bao gồm chính quyền, các tổ chức Phi chính phủ và Hội Quốc gia, các tổ chức xã hội thông qua hoạch định chính sách tạo điều kiện cho thanh niên, trẻ em có chỗ sinh hoạt an toàn.
Giảm thiểu những yếu tố rủi ro tiềm tàng	Hỗ trợ những dự án giảm thiểu rủi ro phi công trình và công trình quy mô nhỏ.	Tham gia các hoạt động giáo dục không chính quy về DRR, đặc biệt liên quan đến sự tương tác giữa con người và môi trường, và hỗ trợ tìm kiếm các giải pháp giảm thiểu rủi ro ở cấp cộng đồng huy động sự tham gia tích cực của thanh niên và trẻ em.
Tăng cường công tác phòng ngừa để ứng phó hiệu quả ở tất cả các cấp	Xây dựng năng lực phòng ngừa và ứng phó tại cấp địa phương với sự hỗ trợ của cấp quốc gia, khu vực và toàn cầu	Đảm bảo rằng tất cả các chương trình, hoạt động liên quan đến giáo dục không chính quy về DRR cho thanh niên và trẻ em có mối liên kết với các hoạt động ở cấp cộng đồng hoặc cấp xã, cấp tỉnh và cấp quốc gia, theo phương thức là khích lệ thanh niên góp tiếng nói, chia sẻ thông tin thu thập được từ đánh giá VCA mà trong đó có trọng tâm đến những rủi ro của trẻ em, đồng thời chỉ ra cho trẻ em thấy được hoạt động ở cộng đồng có đóng góp như thế nào vào tiến trình DRR chung của một xã, phường, một quận, huyện, tỉnh và một quốc gia.

Hình 4: Vai trò của Phong trào CTĐ- TLLĐ và ưu tiên hành động của Khung hành động Hyogo

Chương 9: Định hướng – Thông điệp chính cho Hội Quốc gia

Các Hội Quốc gia có một chỗ đứng và vai trò quan trọng trong việc hỗ trợ thúc đẩy hoạt động giáo dục về DRR. Với bề dày lịch sử trong hoạt động nhân đạo, cứu trợ thiên tai, thảm họa, nâng cao nhận thức cộng đồng, phòng ngừa thảm họa dựa vào cộng đồng cũng như giảm thiểu rủi ro dựa vào cộng đồng. Mặt khác, Hội có ưu thế là có một mạng lưới ở bốn cấp với hàng triệu thanh thiếu niên, TNV CTĐ trong và ngoài trường học. Với những đặc điểm trên Hội CTĐ- TLLĐ trong khu vực hoàn toàn có thể làm nòng cốt hoặc điều phối với các tổ chức khác triển khai và nhân rộng hoạt động có ý nghĩa này không ngoài mục đích cao cả là “Xây dựng cộng đồng an toàn và có khả năng phục hồi nhanh”.

Với năm (5) thông điệp chính dưới đây, Hội CTĐ- TLLĐ có thể phát triển các chỉ số cho mỗi thông điệp, chỉ số có thể được chia sẻ và thử nghiệm với các tổ chức khác tham gia trong giáo dục về DRR để đảm bảo những nỗ lực mang tính hỗ trợ và toàn diện.

Thông điệp 1: Duy trì bền vững hoạt động giáo dục không chính quy về giảm thiểu rủi ro thảm họa.

Hội Quốc gia nên có tầm nhìn dài hạn cũng như thúc đẩy các hoạt động DRR như là một trong những mục tiêu dài hạn và chiến lược về DRR tại quốc gia mình. Để mở rộng hoạt động này, Hội cần tranh thủ sự hỗ trợ của các đối tác liên quan, nhà tài trợ nhằm đảm bảo rằng hoạt động này có đủ kinh phí và được tiến hành thường xuyên. Các cấp Hội cũng nên động viên, khuyến khích cũng như thống nhất về nhân sự và phân công cán bộ chịu trách nhiệm chính trong hoạt động này và coi đó là một công việc chính chứ không phải là một nhiệm vụ bổ sung và thiếu quan tâm đầy đủ đến hoạt động này.

Phong trào “bắt đầu từ tôi” các vấn đề sức khỏe được lồng ghép vào giáo dục DRR - Indonesia

Hội Quốc gia có thể sử dụng công cụ “thấu kính” ví dụ như những công cụ có tác dụng thúc đẩy sự lồng ghép quyền và giới vào trong kế hoạch hành động. Hơn nữa, “thấu kính giáo dục” có thể được áp dụng cho các hoạt động DRR hiện tại và trong tương lai cũng như các sáng kiến theo lĩnh vực để xác định những hoạt động này có đóng góp gì cho hoạt động giáo dục về DRR. Phương pháp tiếp cận này nên được ứng dụng một cách sáng tạo nhằm mở rộng mối quan hệ hợp tác giữa các phòng, ban chức năng của Hội, đồng thời góp phần vào việc duy trì bền vững hoạt động này. Lưu ý rằng, hoạt động này nên được lồng ghép không chỉ đối với các chương trình, dự án về DRR của Hội mà còn chương trình chăm sóc sức khỏe ban đầu, sơ cấp cứu dựa vào cộng đồng, phát triển tổ chức, phát triển và quản lý TNV CTĐ v.v.v.

Mỗi Hội Quốc gia cần cử một cán bộ chịu trách nhiệm theo dõi tất cả các hoạt động liên quan đến hoạt động này với sự trợ giúp tích cực của các phòng, ban chức năng để có thể hoàn thành tốt nhiệm vụ cao cả này. Trong trường hợp, cán bộ này phải đảm nhận các công việc khác của Hội, thì lãnh đạo phòng, Ban cần phân bổ thời gian hợp lý cũng như bố trí cán bộ có đủ năng lực thực hiện.

Các cấp Hội nên thu thập những thông tin về các hoạt động giáo dục DRR, bao gồm tần suất, khoảng thời gian, mức độ tham gia và địa bàn thực hiện, cũng như các thông tin chi tiết về thanh niên và trẻ em tham gia như độ tuổi, trình độ học vấn và môi trường xã hội. Thông tin này có thể được phổ biến cho các đối tác và mạng lưới có liên quan, mặt khác thông tin này có ý nghĩa quan trọng trong việc đánh giá tính hiệu quả, đối tượng hưởng lợi và tham gia cũng như khả năng tham gia, đóng góp của cộng đồng.

Thông điệp 2: Hỗ trợ giáo dục không chính quy về DRR thông qua vận động chính sách và nhân rộng các sáng kiến.

Hoạt động giáo dục không chính quy về DRR cần được tuyên truyền sâu rộng trong và ngoài hệ thống Hội, lãnh đạo Hội nên thấy đây là một hoạt động không thể thiếu được trong tiến trình DRR và tìm mọi cách tiếp cận, tuyên truyền và vận động nhà nước cũng như tổ chức và cá nhân ủng hộ tham gia.

Hội Quốc gia nên cân nhắc đến việc xây dựng năng lực cho những nhóm thanh niên nòng cốt trong và ngoài hệ thống Hội, có thể là Đoàn thanh niên, Hội Phụ Nữ, các tổ chức phi chính phủ khác có cùng chung mục tiêu trong lĩnh vực này đồng thời vận động chính sách để hoạt động này được duy trì thường xuyên ở cấp cơ sở và trường học. Xây dựng năng lực ở cấp cộng đồng thì nên trọng tâm vào mạng lưới Thanh thiếu niên, TNV CTĐ và một số cán bộ nòng cốt ở cơ sở, nếu làm tốt công việc này phần nào đảm bảo các hoạt động này sẽ được thực hiện có hiệu quả và phù hợp với bối cảnh của địa phương đó.

Sự tham gia cũng như cam kết của các cấp chính quyền ở địa phương có ý nghĩa cực kỳ quan trọng đến yếu tố thành công của hoạt động này, hơn nữa chính quyền địa phương có thể huy động đóng góp và cam kết của một số tổ chức, cá nhân hoạt động trên địa bàn. Tuy nhiên, để làm được việc này, Hội, phối hợp với các đối tác khác mời chính quyền tham gia ngay từ đầu để họ thực sự thấy tính hiệu quả.

Giáo dục DRR ở một số trường ở Thái Lan

Thông điệp 3: Tham gia điều phối các hoạt động

Vì lợi ích chung của các tổ chức hoạt động về giáo dục DRR, cần có một cơ chế, diễn đàn để chia sẻ thông tin, phương pháp và bài học kinh nghiệm. Ở một số quốc gia trong khu vực, cơ chế, diễn đàn này đã được thiết lập nhưng vẫn chỉ là cơ chế, diễn đàn chung chứ chưa có trọng tâm vào từng chủ đề liên quan. Ví dụ như ở Việt Nam, Nhóm hành động quản lý thảm họa (DMWG) là diễn đàn để các đối tác hoạt động trong lĩnh vực quản lý thiên tai ở Việt Nam chia sẻ thông tin về các hoạt động về ứng phó thảm họa và DRR.

Trong phần lớn các trường hợp, những cơ chế, diễn đàn hiện có chỉ có tính chất là nơi chia sẻ thông tin chứ chưa thực sự mang tính chất điều phối và thiết lập quan hệ đối tác mới nhằm nâng cao hiệu quả chung của các hoạt động DRR nói chung và giáo dục về DRR nói riêng. Với nhiều lợi thế hơn các tổ chức phi chính phủ khác, Hội Quốc gia có thể đứng ra điều phối các hoạt động về giáo dục DRR tại quốc gia mình. Không nhất thiết phải thiết lập một cơ chế mới mà hoàn toàn có thể dựa trên cơ chế sẵn có nhưng có thể thành lập Nhóm hoạt động theo từng chủ đề chẳng hạn như hệ thống cảnh báo sớm, giáo dục DRR ; VCA ; sinh kế v.v.v.

Thông điệp 4: Không quên giảm thiểu rủi ro

Hội Quốc gia có bề dày lịch sử về ứng phó thảm họa từ cấp Trung ương tới cấp địa phương, phần lớn hoạt động ở cơ sở đều được thực hiện thông qua mạng lưới thanh niên, TNV. Trong

giáo dục về DRR, các hoạt động hiện tại chủ yếu tập trung vào diễn tập, các biện pháp phòng ngừa và cách thức thanh niên và trẻ em thường áp dụng khi ứng phó với thảm họa.

Tuy nhiên, giáo dục về DRR cần nhấn mạnh hơn nữa về các biện pháp giảm nhẹ rủi ro từ việc tham gia vào vẽ bản đồ rủi ro cấp cộng đồng, đến tham gia vào các hoạt động giáo dục không chính quy về DRR nhằm xác định phương thức cải thiện và nâng cao điều kiện sống,

tăng cường khả năng an toàn hơn và phục hồi nhanh hơn khi có thảm họa (bao gồm sinh kế, kiến thức, kỹ năng, thu nhập, nhà cửa v.v,v). Lưu ý rằng giáo dục về DRR là một chủ đề mở rộng và không có tính quy ước, do vậy các đối tác hoạt động về lĩnh vực này có thể bổ sung những nội dung cần thiết hoặc cắt bỏ những nội dung không phù hợp miễn sao thanh niên và trẻ em ở những vùng trọng điểm thiên tai có cơ hội tiếp cận và thực hành những kỹ năng sống an toàn cần thiết này.

Trẻ em thiếu sự quan tâm cần thiết trong lũ lụt là một mối lo chính của gia đình, cộng đồng và các bên - Huế, Việt Nam

Thông điệp 5: Liên kết các hoạt động chính quy và không chính quy

Các hoạt động giáo dục không chính quy về DRR không nên được thực hiện tách khỏi các hoạt động về DRR khác hay nói cách khác các hoạt động giáo dục không chính quy có thể hỗ trợ cho hoạt động chính quy và ngược lại. Ví dụ như, nhà trường phát động một chiến dịch “Môi trường xanh sạch đẹp” thì cả hoạt động chính quy và không chính quy đều có những đóng góp tích cực vào chiến dịch này, ở trường học thì các em giữ gìn trường, lớp sạch và khi về nhà các em giữ gìn môi trường xung quanh nhà em xanh, sạch và đẹp. Để chiến dịch đó thực sự có tính ảnh hưởng lâu dài thì giáo dục không chính quy sẽ giúp vận động các gia đình, phụ huynh, các em không được/không đến trường tham gia hưởng ứng chiến dịch này.

Như đã nêu ở trên, Hội CTĐ- TLLĐ hoàn toàn có thể ủng hộ và tham gia tích cực và có hiệu quả vào hoạt động giáo dục về DRR ở cộng đồng và cũng như có thể trở thành một đối tác quan trọng của chính phủ trong hoạt động nâng cao nhận thức cộng đồng về DRR nói chung và giáo dục về DRR cho thanh niên và trẻ em nói riêng.

Phần 2 Học an toàn, thực hành an toàn: Hướng dẫn và các trò chơi dành cho hoạt động giáo dục và DRR

Mục đích của phần này là đưa ra những gợi ý về các trò chơi và các hoạt động liên quan đến giáo dục và DRR, cũng như những thông tin cơ bản khi sử dụng các trò chơi về DRR. Những hoạt động và trò chơi dưới đây có thể được áp dụng đối với các nhóm lứa tuổi khác nhau nhưng phù hợp nhất với lứa tuổi các em đang học từ lớp 6 đến lớp 8. Toàn bộ những gợi ý này có thể được áp dụng cho các ngôn ngữ địa phương và các nền văn hóa khác nhau. Bạn có thể sử dụng một số đường dẫn dưới đây để tìm hiểu thêm thông tin liên quan trên mạng hoặc liên hệ trực tiếp với các tổ chức khi cần thiết.

Chương 1: Hướng dẫn sử dụng các trò chơi và hoạt động về DRR

Giáo dục và DRR – Vì sao chúng ta cần sử dụng các trò chơi?

Giảm thiểu rủi ro thảm họa (DRR) dường như là một khái niệm trừu tượng đối với trẻ em và khái niệm này chỉ có thể dễ hiểu khi liên hệ trực tiếp bối cảnh và kinh nghiệm hàng ngày của các em. Học về hiểm họa, các khái niệm và tham gia vào quá trình quản lý rủi ro tại cộng đồng có thể được hỗ trợ thông qua các hoạt động, ví dụ như các trò chơi khuyến khích các em tích cực tham gia cũng như thảo luận về những vấn đề liên quan trực tiếp đến các em theo cách thức mà các em thấy thích thú và bổ ích. Trò chơi có thể sử dụng cho nhiều mục đích khác nhau. Những trò chơi gợi ý dưới đây nhằm mục đích:

- Giáo dục trẻ em về thảm họa, trong đó:
 - ◆ Vốn từ vựng
 - ◆ Những hợp phần quan trọng của DRR
 - ◆ Các hoạt động liên quan đến:
 - ◇ Ngăn ngừa
 - ◇ Xác định rủi ro
 - ◇ Phòng ngừa
 - ◇ Ứng phó
 - ◇ Phục hồi
- Tạo cảm giác thoải mái và dễ chịu khi tham gia hoạt động nhóm
- Xác định nhận thức về rủi ro của trẻ em cũng như những quan tâm và năng lực cụ thể của các em
- Đem lại sự hài hước và nhiệt tình khi tham gia hoạt động nhóm.

Ảnh: Kyaw Kyaw Win

Trẻ em tham gia bảo vệ rừng ngập mặn - Việt Nam

Khi nào sử dụng các trò chơi về DRR?

Các trò chơi có thể được sử dụng trong cả giáo dục chính quy và không chính quy, trong giờ học hoặc sau giờ học. Các trò chơi được sử dụng như những hoạt động ngắn trong quá trình đánh giá rủi ro tại cộng đồng hoặc như là hoạt động dài hơn trọng tâm vào trẻ em và DRR. Những hoạt động ngắn này có thể được các nhóm trẻ em, giáo viên hoặc hướng dẫn viên sử dụng, ví dụ như dành 5- 10 phút giữa các tiết học hoặc trước, trong và sau cuộc họp quan trọng nào đó ở cộng đồng. Hay nói một cách đơn giản hơn là trò chơi và hoạt động này nhằm giúp trẻ em có những suy nghĩ cũng

như động não về rủi ro thảm họa trước khi trẻ tham gia vào các hoạt động khác của giờ học hoặc các hoạt động khác của nhà trường và xã hội. Giáo viên, đội trưởng đội TTN CTĐ hoặc các thành viên liên quan khác luôn luôn tìm cơ hội và áp dụng sáng tạo những hoạt động này để đạt được mục đích mong muốn.

Những hoạt động dài hơn có thể được tiến hành riêng lẻ. Những trò chơi và hoạt động này có thể là một phần hoạt động trong chương trình về DRR hoặc thậm chí được viết thành kịch bản dưới hình thức như là đóng kịch cho nhiều khán giả xem. Một số hoạt động có thể được áp dụng trong bối cảnh sinh hoạt cộng đồng nhằm tạo điều kiện cho trẻ em nói lên những hiểu biết và quan tâm của mình với gia đình mình và các thành viên khác trong cộng đồng.

Các hoạt động có thể linh hoạt?

Những hoạt động này mang tính vui nhộn và sáng tạo; nếu trẻ em có những cách chơi mới thì nên khuyến khích thay vì “đập khuôn máy móc”. Sau mỗi hoạt động hoặc trò chơi này, hướng dẫn viên nên giành chút thời gian nhấn mạnh đến một số khái niệm và thông điệp chính đồng thời rút kinh nghiệm về cách tổ chức và thực hiện hoạt động đó.

Bao nhiêu trẻ em có thể tham gia?

Một số hoạt động này có thể dành cho nhóm lớn (có từ 10 trẻ em trở lên) nhưng phần lớn là dành cho các nhóm nhỏ hơn (có từ 5- 6 trẻ). Khi có một nhóm lớn, thảo luận các hoạt động với toàn nhóm trước, sau đó chia thành từng nhóm nhỏ để thực hiện hoạt động. Khi trò chơi đã hoàn thành, lại tập hợp các nhóm lại với nhau để thảo luận về kết quả đạt được (đối với các trò chơi dài còn đối với các trò chơi ngắn tùy vào trường hợp cụ thể mà yêu cầu có rút kinh nghiệm và bài học đạt được).

Ở cấp học nào hoặc ở độ tuổi nào trẻ em có thể tham gia?

Những hoạt động này, đặc biệt là những hoạt động gắn với trò chơi chữ, phù hợp với trẻ em tương ứng với lớp 5 trở lên. Trò chơi cũng có thể diễn biến phức tạp hơn nếu đối tượng chơi ở độ tuổi tương đương với lớp 6 đến lớp 8, cụ thể là các trò chơi đóng kịch. Trẻ em ít tuổi hơn cũng có thể tham gia trò chơi nhưng phải có sự hướng dẫn cũng như phân vai cụ thể của hướng dẫn viên hoặc anh, chị lớn tuổi hơn.

Cần có những nguồn lực gì cho các hoạt động này?

Tất cả các hoạt động này yêu cầu trẻ em cần được giáo dục về thảm họa. Tuy nhiên, tất cả những trò chơi này đều đòi hỏi ít nhiều sự chuẩn bị về thông tin, kiến thức, và một số vật dụng cần thiết khác trước khi tiến hành ví dụ như giấy, bút và một số trò chơi khác như “Trò chơi điện tử trên máy vi tính về thảm họa” thì đòi hỏi những hướng dẫn cụ thể ở dạng văn bản hoặc trên mạng, xin xem chi tiết ở phần Nguồn lực bổ sung trong phần cuối của hướng dẫn này.

Những hoạt động này có thể được áp dụng cho ngôn ngữ hoặc bối cảnh văn hóa khác nhau như thế nào?

Tài liệu hướng dẫn những trò chơi này được phát triển từ tiếng Anh. Tuy nhiên, những trò chơi này hoàn toàn thích hợp khi chuyển sang ngôn ngữ khác và điều quan trọng ở đây là cách thức cũng như ý nghĩa cũng như tác dụng của trò chơi được người dân cộng đồng đón nhận. Một số trò chơi liên quan đến ngôn ngữ và vốn từ vựng thì giáo viên hoặc hướng dẫn viên nên sáng tạo đưa ra những từ ngữ có ý nghĩa với trẻ tùy vào ngôn ngữ cụ thể. Một số tài liệu hướng dẫn bao gồm trò chơi điện tử trên máy vi tính về thảm họa đề cập chi tiết ở phần Nguồn lực bổ sung trong hướng dẫn này, được xuất bản bằng nhiều ngôn ngữ. Trong trường hợp cần thiết, có thể liên hệ trực tiếp với UN ISDR để yêu cầu ngôn ngữ mình cần, (ví dụ, ISDR đang nhận hồ sơ đề nghị dịch trò chơi Vùng đất rủi ro sang các ngôn ngữ khác).

Hướng dẫn viên, đội trưởng đội TTN CTĐ hoặc giáo viên có thể thu thập những thông tin cơ bản về thảm họa ở đâu để hỗ trợ hoặc hướng dẫn các hoạt động này?

Nguồn thông tin tham khảo khác bao gồm tài liệu, giáo trình về DRR và giáo dục, được đề cập trong phần “Nguồn lực bổ sung” trong hướng dẫn này. Chúng ta nên sử dụng các tài liệu sẵn có về DRR (ví dụ như giáo trình giảng dạy, tài liệu dành cho TNV) để tham khảo. Một số Hội Quốc gia đã cho xuất bản nhiều tài liệu về DRR, trong đó có nhiều nội dung có thể sử dụng tại cộng đồng. Những ví dụ về sách hoặc hướng dẫn về những thông tin DRR dành cho thanh niên đó là Tập tài liệu tập huấn về thảm họa do Hội CTĐ Mỹ xuất bản và nguồn thông tin cơ bản về tài liệu này có thể truy cập trên thông tin điện tử của ISDR, Chấm dứt thảm họa!

Cần tiến hành những hoạt động cụ thể nào để đánh giá tính hiệu quả của những hoạt động này?

Tùy thuộc vào lứa tuổi tham gia và hoạt động lựa chọn, mà cần chuẩn bị thông tin cần thiết trước khi tiến hành hoạt động bao gồm những kiến thức cơ bản về các loại hình hiểm họa cho tới những hợp phần chính của chu trình DRR. Mặt khác, tính đơn giản hay phức tạp của trò chơi/hoạt động còn phụ thuộc rất nhiều vào đối tượng tham gia cũng như thời gian sẵn có, chẳng hạn như trò chơi “Có một lần...” đòi hỏi người chơi có nhiều thông tin và kiến thức về TTDBTT và khả năng phục hồi nhanh sau thảm họa.

Trước khi tiến hành hoạt động, điều quan trọng ở đây là trẻ em cần phải hiểu rõ mục đích của trò chơi là gì (chứ không phải chỉ để chơi cho vui). Ví dụ, nếu trẻ em chơi trò mà phải sử dụng vốn từ vựng về DRR, thì chúng ta cần cho trẻ làm quen với một số thuật ngữ, khái niệm cụ thể. Nếu mục đích của trò chơi là để nâng cao sự hiểu biết về sự tương tác giữa các hiểm họa khác nhau, trẻ em sẽ chú tâm vào chủ đề của trò chơi.

Sau mỗi hoạt động, trừ khi trò chơi được diễn ra như là một hoạt động ngăn trước một sự kiện hoặc giữa các bài học, mục đích của từng trò chơi cần được nhắc lại. Cần thảo luận xem các em đã học được gì sau hoạt động đó và trò chơi đó có nghĩa gì đối với việc các em nhận thức về những rủi ro trong cộng đồng của mình. Đối với những trò chơi ngắn không nhất thiết phải tóm tắt lại nhưng đối với những trò chơi dài hoặc các hoạt động đóng kịch thì cần tóm tắt và rút kinh nghiệm. Ví dụ, kết quả trò chơi “Có một lần...” có thể được ghi lại và chia sẻ như là một vở kịch hay một câu chuyện để chia sẻ tại các trường học hoặc thôn, xóm khác.

Chương 2: Những trò chơi và các hoạt động nhanh dành cho giáo dục về giảm thiểu rủi ro thảm họa.

Hãy sử dụng tôi!

Yêu cầu trẻ em đưa ra một số vật dụng (ví dụ như viên gạch, cái chổi, cái đài radio, cái thước kẻ v.v.v) và hướng dẫn trẻ đưa ra càng nhiều cách thức càng tốt sử dụng những vật dụng này trong việc giảm thiểu rủi ro. Hãy khuyến khích trẻ em sáng tạo! Các em có thể đào một cái giếng với cái chổi không? Các em có thể làm một chương trình phát thanh về rủi ro, nếu sử dụng đài radio, được không?

Ô chữ có nội dung về hiểm họa

Trò chơi này bắt đầu với việc trẻ em được yêu cầu đưa ra những từ ngữ mà các em được

Diễn tập sơ tán khẩn cấp - Thái Lan

học về những thảm họa (có thể bao gồm những từ như rủi ro, giảm thiểu, ngăn chặn, và các loại hình hiểm họa). Những từ này được nhóm trường viết lại.

Sau đó các em vẽ những bảng kẻ ô vuông (kích cỡ có thể tùy thuộc vào thời gian nhưng cỡ 4x4cm là tốt) trên một tờ giấy và viết những từ nêu ra ở phần trên và các ô theo thứ tự ngẫu nhiên.

Sau đó, một em gọi tên những từ đó theo thứ tự ngẫu nhiên và những em khác phải gạch từ đó đi sau khi đã gọi ra. Người nào đầu tiên gạch được ít nhất một dòng của các ô từ sẽ hô to “Trò chơi Hiểm họa” và người đó là người thắng cuộc.

Những mức độ hiểm họa

Chia thành từng nhóm nhỏ. Mỗi nhóm phải động não và viết ra tất cả những từ ngữ liên quan đến một chủ đề, ví dụ như lũ lụt. Giới hạn một khoảng thời gian nhất định và xem nhóm nào viết được nhiều từ nhất.

Đoán chữ

Một em ngồi quay lưng lại với lớp học. Chỉ định một em khác viết ra những từ ngữ vừa học được (hoặc vẽ một hình tượng của một từ) có liên quan đến một thảm họa hoặc một hiểm họa, ví dụ như sóng thần, động đất, lũ lụt, trường học, bệnh viện, và cho cả lớp thấy, ngoại trừ em ngồi quay lưng lại. Các em phải đưa ra gợi ý hay manh mối (không được nói ra từ ngữ đó) cho bạn ngồi quay lưng lại để bạn đó có thể đoán được từ gì hoặc hình gì đã được viết hoặc vẽ ra.

Mối liên kết hành động trong thảm họa

Đi vòng quanh nhóm và yêu cầu mỗi em đưa ra một từ khác nhau có liên kết với từ vừa được nêu trước đó. Ví dụ, động đất- cảnh báo- sơ tán- sóng thần- nước biển dâng- lũ lụt- sơ tán- cứu hộ- cứu trợ- phục hồi, v.v.v.

Phản ứng dây chuyền

Mỗi một em phải nói một từ liên quan đến DRR mà bắt đầu bằng chữ cái cuối cùng của từ vừa nêu trước đó. Ví dụ, Cháy – Động đất – Sơ tán – tự nhiên – Sạt lở đất – Núi lửa phun trào... Mỗi từ cần được bắt đầu với âm từ là âm kết thúc của từ trước đó. Cố gắng giữ trò chơi diễn ra nhanh.

Bổ sung một hành động.

Các em đứng thành vòng tròn. Mỗi em lần lượt nói tên của mình và sau đó làm một hành động có liên quan tới DRR (vẫy tay thể hiện như sóng, chạy tại chỗ thể hiện như chạy sơ tán). Các em phải nói lại tên và hành động của người chơi trước sau đó nói tên mình và thể hiện hành động của mình. Nếu một em nào đó quên tên hoặc không nhắc lại được tên + hành động của bạn chơi trước thì trò chơi phải bắt đầu lại từ đầu cho đến khi tất cả các em đều tích cực tham gia.

Các loại hình hiểm họa

Đây là một trò chơi khuyến khích các em chuyển động và suy nghĩ về những liên kết giữa các loại hình hiểm họa khác nhau. Lựa chọn bốn loại hiểm họa quen thuộc ở địa phương bạn,

đất nước bạn. Ví dụ, ở Indônêxia, trẻ em có thể chọn sóng thần, động đất, núi lửa và lũ lụt. Chỉ định mỗi loại hình hiểm họa một vị trí cụ thể trong lớp học chẳng hạn như sóng thần ở đầu lớp học; động đất ở cuối lớp học, núi lửa ở bên trái và lũ lụt ở bên phải).

Sau đó tất cả các em đứng ở giữa lớp học và phân công một em làm trưởng nhóm gọi tên các từ có liên quan tới từng loại hình hiểm họa (ví dụ, sóng biển đối với sóng thần hoặc nham thạch đối với núi lửa). Các em cần suy nghĩ từ ngữ đó có liên quan đến loại hình hiểm họa nào và chạy tới khu vực đã chỉ định. Nếu từ đó có liên quan tới hơn một loại hình hiểm họa (ví dụ như Phòng ngừa), trẻ em có thể đứng ở giữa lớp học vì từ đó có liên quan đến tất cả hiểm họa. Trong trường hợp từ đó có liên quan tới hai loại hình hiểm họa, thì các em có thể đứng ở giữa khu vực của hai loại hình hiểm họa đó.

Chương 3: Những trò chơi và hoạt động dài hơn dành cho giáo dục về giảm thiểu rủi ro thảm họa.

Các trò chơi đóng kịch với chủ đề về DRR

Trẻ em thường phải đối mặt với những thách thức do thảm họa gây ra. Các em có thể phải gánh vác trách nhiệm giúp đỡ gia đình mình sau thảm họa phần nào đó sẽ làm ảnh hưởng đến quyền cơ bản của trẻ hoặc tiếng nói của các em không được người lớn lắng nghe. Do vậy, những vở kịch gợi ý dưới đây là những ví dụ về những tình huống mà các em có thể đang gặp phải. Cần khuyến khích và động viên các em nói lên những thách thức, tình huống hoặc câu chuyện đã từng gặp phải hoặc chứng kiến sau đó nhập vai diễn.

Chia thành từng nhóm nhỏ để mỗi em có cơ hội thực hành vai diễn của mình hoặc thực hành trong nhóm lớn. Khuyến khích những người tham gia sáng tạo đưa ra những tình huống trong hội thoại của các em. Tạo ra các giả định hoặc tình huống và các thành viên khác trong nhóm/cộng đồng có thể cùng đóng vai một số nhân vật và diễn cũng các em. Ví dụ, một vài trẻ em đang chăm chú học bài ở trường học, một vài em khác hoặc thành viên khác trong nhóm/cộng đồng đóng vai phụ huynh và cố gắng thuyết phục các em nghỉ học về nhà trợ giúp gia đình.

Một vài minh họa về chủ đề để đóng vai:

- ***Trẻ em, phương thức kiếm sống và thảm họa***

Trẻ em: Bạn muốn đi học nhưng gia đình bạn yêu cầu bạn tham gia lao động kiếm tiền vì trận lụt đã làm ảnh hưởng đến mùa vụ của gia đình bạn.

Người lớn: Bạn muốn con bạn làm việc và kiếm tiền vì trận lụt đã làm ảnh hưởng đến mùa vụ của gia đình bạn.

- ***Trẻ em, chính sách, và thảm họa***

Trẻ em: Bạn muốn tham gia một cuộc họp cộng đồng về DRR để nói lên thảm họa ảnh hưởng tới bạn như thế nào.

Người lớn: Bạn không nghĩ rằng trẻ em cần tham gia trong các cuộc họp cộng đồng vì đây là diễn đàn dành cho người lớn.

- **Trẻ em và sự phổ biến thông tin**

Trẻ em: Bạn muốn nói với những người khác về những gì bạn được học ở trường về thảm họa, nhưng người khác không quan tâm đến điều này.

Người khác: Bạn không muốn nghe một đứa trẻ nói về chủ đề này. Bạn không chú tâm tới việc dành chút thời gian lắng nghe những bài học “đơn điệu và nhạt tẹt” này.

Trẻ em không có nơi tạm trú sau bão số 10, năm 2006 tại Bến Tre, Việt Nam - IFRC

- **Trẻ em, thảm họa và sức khỏe**

Trẻ em: Bạn biết rằng một số nguồn nước không an toàn để uống, đặc biệt là sau một trận lụt. Bạn cần thuyết phục các bạn về vấn đề này.

Các bạn: Bạn khát nước và không muốn đi tìm nguồn nước khác. Bạn chỉ muốn uống loại nước mà bạn vẫn thường dùng.

Người sống sót!

Đặt câu hỏi các trẻ em viết ra một danh sách gồm từ 6- 10 nghề nghiệp hoặc vai trò mà trẻ biết trong cộng đồng của mình (ví dụ: giáo viên, ngư dân, công an, bộ đội, nông dân, bác sỹ, v.v.v). Đề nghị trẻ viết những tên này ra từng mẫu giấy khác nhau và sau đó trộn các mẫu giấy này lại và chọn lấy một (nếu không có giấy, các em có thể trực tiếp phân công nhau đại diện cho các vai trò này). Mỗi em đại diện cho một nhân vật trong toàn bộ quá trình chơi.

Kịch bản là các em đang ở trên một con tàu cứu hộ và đang trên đường đến một khu vực bị ảnh hưởng của một cơn bão vừa đi qua, lúc này tàu cứu hộ quá tải và các em phải lựa chọn một người trong nhóm nhảy xuống nước để giữ cho chiếc tàu cứu hộ khỏi bị chìm. Mỗi em có 2 phút suy nghĩ và đưa ra lý do vì sao mình lại cần ở lại trên tàu và mình sẽ giúp được gì trong công tác cứu hộ khi nhóm đến vùng bị ảnh hưởng.

Trò chơi này có thể thích hợp với nhóm đồng người (ví dụ chọn 10 em với 10 vai trò khác nhau). Trò chơi có thể kết thúc khi từng em chọn ra ai mà các em nghĩ là không cần ở trên tàu cứu hộ.

Có một lần...

Trò chơi này khuyến khích các em kể về một câu chuyện đã từng xảy ra trong quá khứ hoặc các em được nghe thấy trong quá khứ liên quan đến thiên tai, thảm họa. Hướng dẫn các em hình dung hoặc nghĩ về các yếu tố có khả năng bị ảnh hưởng bởi một thảm họa bất kỳ, từ tính mạng con người (gia đình, trẻ em, người già, TNV CTĐ, cho đến cơ sở hạ tầng (nhà cửa, đường xá, bệnh viện, trường học), cũng như các nguồn lực (ôtô, xe máy, đất, cây cối, vật

nuôi, mùa màng, sông và hồ) và các hiện tượng (mưa, nóng và gió). Sau đó đề nghị các em cũng suy nghĩ về những yếu tố này đóng vai trò như thế nào trong quá trình thảm họa. Ví dụ, một ngôi nhà vẫn đứng vững cho đến khi bị tác động của một cơn sóng thần. Một vụ mùa có thể đang phát triển tốt nhưng sau đó bị ảnh hưởng của một trận lũ và phải gieo trồng lại, hoặc phải thu hoạch sớm để bán. Một trận mưa kéo dài làm cho mực nước sông dâng cao, các gia đình phải sơ tán và các con đường bị ngập.

Trẻ em có thể thực hiện trò chơi kể chuyện “Có một lần...” này bằng cách viết kịch bản và sau đó đóng vai, hoặc là ứng khẩu theo tình tiết của câu chuyện nào đó mà bạn biết hoặc nghe thấy. Trước khi bắt đầu, giao mỗi một em đảm nhận một vai, ví dụ như một nhân vật/ngành nghề cụ thể, một yếu tố cơ sở hạ tầng (trường học, bệnh viện v.v.v), một nguồn lực hoặc một hiện tượng. Sau đó các em đóng vai thông qua toàn bộ quá trình kể lại câu chuyện về một thảm họa nào đó đã xảy ra trong quá khứ.

Một hay nhiều em đóng vai người kể chuyện, có thể là kể lại câu chuyện từ một kịch bản hoặc thay nhau mỗi em kể một câu theo diễn biến của sự việc và ghép chúng lại thành một câu chuyện. Câu chuyện đơn giản trọng tâm vào thuật lại một sự kiện thảm họa diễn ra theo một trình tự và lô gíc. Do vậy, mở đầu câu chuyện nên bắt đầu với “Có một lần...”. Dẫn dắt câu chuyện có thể bắt đầu từ một hiểm họa và sau đó nói về hoạt động ứng phó và phục hồi. Cố gắng gợi ý cho các em nhiều tình tiết hấp dẫn và quan trọng để sau khi kết thúc câu chuyện các em có thể tự liên hệ với cuộc sống hàng ngày, (ví dụ: có một lần có một trận lũ xảy ra... hoặc có một lần, một gia đình bác nông dân ở thôn A, xã B đang thu hoạch lúa thì trời.....).

Mục đích của hoạt động này là để các em có cơ hội học hỏi thông qua trải nghiệm cũng như nhấn mạnh đến những khái niệm về TTDBTT và khả năng. Vì mỗi trẻ đóng một vai khác nhau, các em phải tự suy nghĩ về việc các em nên dẫn dắt câu chuyện theo những tình tiết đang diễn ra. Các em sẽ phải quan sát lẫn nhau và xem các nhân vật đối thoại thế nào. Qua đó, cả trẻ em và người quan sát có thể hiểu thêm về những yếu tố nào là nguy cơ rủi ro cao (TTDBTT) và yếu tố nào là khả năng (Khả năng) trong cộng đồng. Hơn nữa, những yếu tố mà các em lựa chọn trong câu chuyện phần nào cũng cho ta thấy đó là những điểm mạnh và điểm yếu quan trọng đối với cộng đồng.

Những vở kịch như vậy có thể được ghi lại và chia sẻ với nhóm trẻ em khác hoặc cộng đồng khác để hiểu rõ hơn về DRR. Một điểm quan trọng cần lưu ý là những hoạt động này đòi hỏi thời gian luyện tập, và thời gian để các em nhập vai của mình cũng như rút kinh nghiệm sau mỗi trò chơi sẽ giúp trẻ học hỏi nhanh hơn. Hơn nữa, trong phần rút kinh nghiệm chúng ta nên tiếp xúc với các em để tìm hiểu xem lại sao các em lại nhập vai như vậy, bài học và kiến thức gì thông qua vở kịch đó.

Chương 4: Nguồn lực bổ sung

Chương này bổ sung thêm những thông tin về một số trò chơi điện tử trên máy vi tính liên quan đến DRR, các hoạt động trên mạng, các tài liệu và các bộ giáo cụ trực quan cũng như các tài liệu hỗ trợ dùng cho giáo viên, hướng dẫn viên và đội trưởng đội TTN CTĐ. Các tổ chức trọng tâm tới trẻ em và thanh niên như Cứu trợ trẻ em và UNESCO thường có những tài liệu sử dụng ở một số quốc gia cụ thể. Các tổ chức khác (bao gồm cả ADPC) và các Hội CTĐ Quốc gia đã có những giáo trình về DRR có thể sử dụng để hỗ trợ cho các trò chơi và các hoạt động này. Trong trường hợp cần thiết, chúng ta có thể liên hệ trực tiếp với những tổ chức này để tham khảo thêm về những công cụ nào sẵn có và có thể sử dụng được hoặc trong trường hợp cần thiết có thể yêu cầu dịch một số trò chơi ra một số ngôn ngữ khác (ví dụ như trò chơi vùng đất rủi ro do ISDR phát triển).

Ngăn ngừa thảm họa!

Tham khảo tại:

<http://www.stopdisastersgame.org/en/home.html>

Miêu tả:

Cơ quan Chiến lược quốc tế về giảm thiểu thảm họa của Liên Hợp quốc (ISDR) đã sáng kiến phát triển trò chơi “Ngăn ngừa thảm họa” trong đó bao gồm cả trò chơi trên mạng cũng như các tài liệu, thông tin hướng

dẫn cho giáo viên hướng đến đối tượng là trẻ em ở lứa tuổi tương ứng với lớp 6 trở lên.

Trò chơi trên mạng “Chăm dứt thảm họa” này khuyến khích người chơi nghiên cứu một số tài liệu về các loại hình thảm họa có sẵn trên cùng trang web điện tử này trước khi tham gia vào một kịch bản cụ thể. Người chơi có thể lựa chọn nhiều loại hình hiểm họa khác nhau, trong đó có sóng thần, lũ lụt, cháy rừng, động đất và bão. Sau đó người chơi sẽ trải qua các bước cơ bản của một kịch bản cụ thể với mục đích là bảo vệ cộng đồng dân cư ảo theo tình huống thảm họa đã chọn.

Trò chơi dành cho trẻ em thuộc Cơ quan Quản lý khẩn cấp Liên bang của Mỹ

Tham khảo tại:

<http://www.fema.gov/kids/games1.htm> and

<http://www.fema.gov/kids/games/board/>

Miêu tả:

FEMA viết tắt của Cơ quan quản lý khẩn cấp liên bang của Mỹ. Trang web FEMA cho trẻ em bao gồm rất nhiều trò chơi và hoạt động khác nhau chơi trực tiếp trên mạng (ví dụ như trò chơi Đường đi của bão - Tornado Alley), hoặc có thể in ra để chơi theo nhóm hoặc cá nhân. Ngoài các trò chơi trên mạng, trang web còn giới thiệu một số hoạt động dành cho trẻ em ở

nhiều lứa tuổi khác nhau. Chẳng hạn như trò chơi tô màu có thể dùng cho trẻ em ở bậc tiểu học, ô chữ và câu đố/trắc nghiệm phù hợp với lứa tuổi từ lớp 6 đến lớp 8.

Bộ tài liệu về Quản lý rủi ro của tổ chức Tầm nhìn thế giới (World Vision)

Tham khảo tại:

<http://www.preventionweb.net/english/professional/trainings-events/educ-materials/v.php?id=8243>

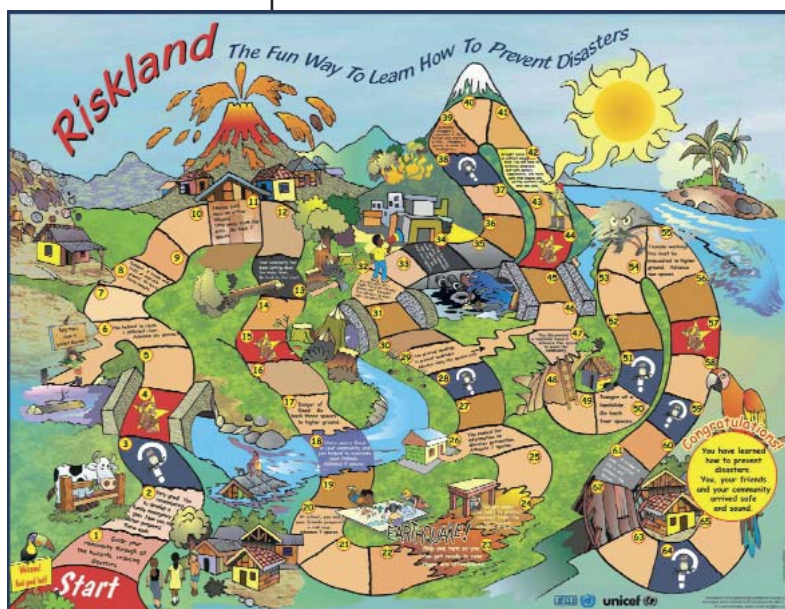
Miêu tả:

Tổ chức Tầm nhìn thế giới cho xuất bản một bộ tài liệu dựa trên kinh nghiệm của một gia đình liên quan đến ứng phó với thảm họa. Bộ tài liệu bao gồm những thông tin về phòng ngừa, ứng phó, phục hồi và giảm thiểu thảm họa cũng như các hoạt động gợi ý liên quan, bộ tài liệu hướng tới nhóm đối tượng là học sinh bậc trung học cơ sở. Bộ tài liệu này có thể được sử dụng như một công cụ khuyến khích và động viên các em chia sẻ và viết về những câu chuyện của mình. Ngoài ra, bộ tài liệu còn bao gồm những thông tin hướng dẫn chi tiết về công tác tổ chức và thành lập một ủy ban quản lý tình huống khẩn cấp tại địa phương, cách vẽ bản đồ rủi ro tại cộng đồng, và phương pháp tiến hành đánh giá thiệt hại và nhu cầu sau thảm họa.

Hãy học cách ngăn ngừa thảm họa: Bộ tài liệu hướng dẫn và Trò chơi trên mạng về vùng đất rủi ro

Tham khảo tại:

http://www.unisdr.org/eng/public_aware/world_camp/2004/pa-camp04-riskland-eng.htm

Miêu tả:

Tổ chức ISDR của Liên Hợp quốc đã phối hợp cùng với UNICEF cho xuất bản bộ tài liệu giáo dục và trò chơi Vùng đất rủi ro và cả tài liệu và trò chơi này đã được dịch sang nhiều thứ tiếng khác nhau như Bồ Đào Nha, Tây Ban Nha, Nepal, Trung Quốc và Nhật Bản. Bộ tài liệu này bao gồm các bài học về thảm họa, các trò chơi như ô chữ, ghép từ và một số bài học về vai trò tham gia của trẻ em trong các hoạt động nâng cao nhận thức, lập kế hoạch thảm họa cấp hộ gia đình và vẽ bản đồ rủi ro tại cộng đồng.

Trò chơi Vùng đất rủi ro này có thể in ra và ứng dụng cho các em ở nhiều lứa tuổi cũng như ở mọi miền của tổ quốc. Trong khu vực Đông Nam Á, một số Hội quốc gia đã thí điểm ứng dụng trò chơi này và bước đầu đã đạt được những thành công nhất định cũng như đang tuyên truyền rất phổ biến trong lứa tuổi thanh thiếu niên. Ngoài ra, trang web điện tử này còn phổ biến những hướng dẫn cơ bản cho trò chơi này và các đường dẫn tới một số nguồn thông tin giáo dục khác.

Tài liệu giáo dục về an toàn trường học của tổ chức Risk Red

Tham khảo tại:

<http://www.riskred.org/schools.html>

Miêu tả:

Tổ chức Risk Red đã cho xuất bản nhiều thông tin về an toàn trường học và tài liệu giáo dục liên quan đến thảm họa trên trang web điện tử (xem chi tiết tại địa chỉ trang web trên). Tài liệu này được xuất bản dành cho các đối tượng như chính quyền các cấp, giáo viên và trẻ em. Trang web giới thiệu một số hoạt động nhưng trong đó đáng chú ý nhất là trò chơi “Go bag - Cuộc tìm kiếm của những người đi nhặt rác” nhằm giới thiệu cho trẻ em về các biện pháp phòng ngừa thảm họa cũng như nhiều thông tin liên quan đến cách thức tổ chức và thực hiện buổi diễn tập về phòng ngừa và ứng phó thảm họa và danh mục các bước kèm theo hoạt động cần tiến hành nhằm giảm thiểu rủi ro trong trường học.

Chuyên gia về thảm họa

Tham khảo tại:

<http://www.redcross.org/preparedness/educatorsmodule/ed-cd-6-8-be-disaster-11.html>

Miêu tả:

Chương trình “Chuyên gia về thảm họa” được Hội CTĐ Mỹ phát triển dành cho các em ở lứa tuổi tương ứng với từ lớp 6 đến lớp 8. Chương trình này bao gồm các bài tập, kế hoạch bài giảng và các hoạt động bổ ích khác có thể sử dụng trên lớp học hoặc trong môi trường giáo dục không chính quy. Chương trình bao gồm các bài học như chu trình thảm họa; quản lý và phòng ngừa các tình huống khẩn cấp tại trường học cũng như tại cộng đồng; giảm thiểu rủi ro; và lập kế hoạch.

Giáo dục về thảm họa dành cho cộng đồng của Hội CTĐ Mỹ

Tham khảo tại:

<http://www.njredcross.org/programs/communityDisasterEd.asp>

Miêu tả:

CTĐ Mỹ đã phát triển rất nhiều tài liệu liên quan đến giáo dục về thảm họa dành cho cộng đồng trong đó có bộ giáo trình dành cho học sinh trong trường học như đã đề cập ở trên (Chuyên gia về thảm họa), các hoạt động lấy trẻ em làm trọng tâm dành cho nhiều lứa tuổi và các hướng dẫn về phòng ngừa thảm họa nói chung. Ngoài ra, trang web còn cung cấp

những tư liệu tuyên truyền như panô, áp phích cổ động tuyên truyền, giáo trình, và kế hoạch bài giảng dành cho giáo viên và tập huấn viên/hướng dẫn viên.

Các trò chơi đóng vai khác

Tham khảo tại:

<http://www.negotiatorpro.com/disasterrole.html>

Miêu tả:

Trang web này cung cấp cho chúng ta năm (5) ý tưởng khác nhau về các trò chơi đóng vai lấy thảm họa làm chủ đề trung tâm. Các trò chơi trọng tâm vào ứng phó thảm họa như “Thoát khỏi một trận động đất” và “Di dân khỏi trận lũ lớn” hay trò chơi “Sống sót sau một vụ tai nạn máy bay”. Trò chơi “Chăm dứt xung đột” và “Chúa tể các hòn đảo” tập trung vào giải quyết xung đột.

Tất cả các hoạt động nêu trên cần được thực hiện phù hợp với Bộ luật ứng xử và bảy Nguyên tắc cơ bản của phong trào CTĐ và TLLĐ.

Các nguyên tắc cơ bản của phong trào Chữ thập đỏ và trăng lưỡi liềm đỏ quốc tế

Nhân đạo

Phong trào CTĐ và Trăng Lưỡi Liềm Đỏ Quốc Tế được thành lập với một mong muốn mang lại sự trợ giúp không phân biệt cho những người bị thương tại chiến trường, huy động các khả năng quốc tế và quốc gia để ngăn ngừa và giảm nhẹ những đau khổ của con người ở bất kỳ nơi nào. Mục đích của phong trào là để bảo vệ cuộc sống và sức khỏe và đảm bảo sự tôn trọng con người. Phong trào thúc đẩy sự hiểu biết lẫn nhau, tình hữu nghị, sự hợp tác và cuối cùng là hoà bình lâu dài của con người.

Vô tư

Phong trào không có sự phân biệt về quốc gia, chủng tộc, tôn giáo, tầng lớp hay các quan điểm chính trị. Phong trào nỗ lực giảm nhẹ những đau khổ của các cá nhân dựa trên các nhu cầu của họ, và ưu tiên cho những trường hợp khẩn cấp nhất.

Trung lập

Để có sự tin cậy, phong trào không ủng hộ và tham gia trong các tranh luận hoặc đối đầu về chính trị, chủng tộc, tín ngưỡng hoặc tư tưởng.

Độc lập

Phong trào là độc lập. Trong khi các Hội Quốc gia là cơ quan trợ giúp cho các hoạt động nhân đạo của chính quyền và chịu sự quản lý của luật pháp của đất nước họ, họ vẫn phải luôn luôn duy trì sự tự quản để có thể hành động theo đúng các nguyên tắc cơ bản của Phong trào.

Tình nguyện

Đây là một phong trào tình nguyện không vì bất cứ mục đích lợi nhuận nào.

Thống nhất

Chỉ có thể có một Hội CTĐ hay Trăng Lưỡi Liềm Đỏ ở bất kỳ quốc gia nào. Hội phải là hội mở cho tất cả ai muốn tham gia. Hội cần thực hiện công tác nhân đạo trên toàn lãnh thổ.

Toàn cầu

Phong trào CTĐ và Trăng Lưỡi Liềm Đỏ Quốc Tế, trong đó tất cả thành viên có địa vị như nhau và chia sẻ trách nhiệm và nhiệm vụ tương đương trong việc giúp đỡ lẫn nhau, là một phong trào toàn cầu.

Hiệp hội Chữ thập đỏ và Trăng lưỡi liềm đỏ Quốc tế đẩy mạnh các hoạt động cứu trợ nhân đạo đối với người dễ bị tổn thương của các Hội quốc gia.

Thông qua hoạt động cứu trợ thảm họa quốc tế và khuyến khích phát triển xã hội, Hiệp hội luôn tìm cách để ngăn ngừa và giảm nhẹ nỗi đau cho con người.

Hiệp hội Quốc tế, các Hội quốc gia và Ủy ban Chữ thập đỏ Quốc tế cùng hợp thành Phong trào Chữ thập đỏ và Trăng lưỡi liềm đỏ Quốc tế.

Xây dựng các cộng đồng an toàn hơn và phục hồi nhanh tại khu vực Đông Nam Á